Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 4 (6281) | 5 студзеня 1939 г., чацвер | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Урачыста і дастойна байцы і камандзіры Чырвонай Арміі дадуць клятву чэсна, верай і праўдай служыць свайму народу, сваёй радзіме.

У дапамогу вывучаючым гісторыю ВКП(б). Аб ленінскай рабоце «Развіццё капіталізма ў Расіі» (скарочаная стэнаграма лекцыі прапагандыста тав. М. Драгілёва, прачытаная ў Доме партыйнага актыва для рабочых і інтэлігенцыі г. Менска).

Прадукцыйна скарыстоўваць кожную мінуту рабочага дня.

З. Ларысаў — Злосныя прагульшчыкі звольнены з фабрыкі.

Я. Эль — За высокую дысцыпліну сярод служачых.

Н. Гіршын — Прагулы і спазненні яшчэ не зжыты.

Ал. Махнач — Заахвочваюць лодыраў і прагульшчыкаў.

АРТЫКУЛЫ:

І. Сауцін — Праверыць гатоўнасць да перапісу насельніцтва.

І. С. Росман — Менскае педвучылішча павінна быць перадавым.

А. Гузарэвіч — Метадычная работа ў школе.

Дэлегацыі брацкіх рэспублік выехалі з БССР.

Мільён Працоўных кніжак для Беларусі.

З апошняй пошты: Каму даверана газета.

ЗА РУБЯЖОМ:

На франтах у Іспаніі (кароткі агляд ваенных [illegible] дзеянняў).

Газета «Эпок» аб няўдачы наступлення мяцежнікаў і інтэрвентаў на фронце Каталоніі.

Чэхаславацкі ўрад выконвае патрабаванні германскіх фашыстаў.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі.

Загад аб арышце здраднікаў.

Прабыванне Даладзье ў Тунісе.

Урадавы крызіс у Японіі.

КЛЯТВА ВОІНА КРАІНЫ СОВЕТАЎ

Сталінская Канстытуцыя ў раздзеле «Асноўныя правы і абавязкі грамадзян» гаворыць:

«Артыкул 132. Усеагульны вайсковы абавязак з'ўляецца законам.

Вайсковая служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе пачэсны абавязак грамадзян СССР.

Артыкул 133. Абарона бацькаўшчыны ёсць свяшчэнны абавязак кожнага грамадзяніна СССР»...

Для грамадзяніна совецкай краіны няма большага гонару, чым служба ў радах Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота, стаячых на абароне радзімы, на варце заваяванняў Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. Кожны малады грамадзянін СССР імкнецца стаць чырвонаармейцам або чырвонафлотцам, імкнецца выканаць свой свяшчэнны абавязак перад айчызнай. Сталінская Канстытуцыя прадастаўляе усім грамадзянам краіны соцыялізма высокія правы і накладае на ўсіх грамадзян ганаровыя абавязкі.

Сёння публікуюцца указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб ваеннай прысязе. Тэкст ваеннай прысягі прыведзен у адпаведнасці з Канстытуцыяй — асноўным законам нашай вялікай радзімы. Галоўная асаблівасць новага палажэння аб ваеннай прысязе — індывідуальны характар клятвы. Раней чырвонаармейцы і чырвонафлотцы давалі ўрачыстае абяцанне ўсім строем. З гэтага часу кожны малады чырвонаармеец і чырвонафлотец, кожны ваеннаслужачы будзе прысягаць індывідуальна, прысягаць ва ўрачыстай абстаноўцы перад сваёй часцю, у прысутнасці камандзіра і камісара. Гаворачы свяшчэнныя словы непарушнай вайсковай клятвы, кожны глыбока асмысліць іх значэнне. Кожны ваеннаслужачы перад тварам сваіх баявых таварышаў прачытае хвалюючы тэкст ваеннай прысягі і змацуе яе ўласнаручным подпісам.

Чырвонаармейцы і чырвонафлотцы — свядомыя грамадзяне радзімы, культурныя совецкія людзі. Індывідуальная прысяга байцоў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота адлюстроўвае палітычны і культурны рост моладзі совецкай краіны, выказвае высокае давер'е совецкага народа да байцоў сваёй роднай, непераможнай арміі.

23 лютага, у дзень 21-й гадавіны Чырвонай Арміі, усе, хто нясе ганаровую службу ў радах узброеных сіл краіны соцыялізма, прымуць прысягу. У далейшым маладыя чырвонаармейцы і чырвонафлотцы будуць прысягаць не пазней чым праз два месяцы пасля свайго прыбыцця ў вайсковую часць.

Дзень прысягі — гэта ўрачыстая, радасная, незабыўная падзея ў жыцці кожнага чырвонаармейца, камандзіра і камісара. Дзень прысягі маладых байцоў — гэта свята ўсёй вайсковай часці.

Даючы вялікую клятву сваёй радзіме, свайму народу, ваеннаслужачыя абавязваюцца быць дысцыплінаванымі, стойкімі, смелымі, пільнымі абаронцамі бацькаўшчыны, абавязваюцца ўсе сілы і ўсе здольнасці аддаваць справе абароны, абавязваюцца ўпорна і настойліва вывучаць ваеннае майстэрства.

Свяшчэнныя словы ваеннай прысягі:

«Я заўсёды гатоў па загаду рабоча-сялянскага ўрада выступіць на абарону маёй радзімы — Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і, як воін Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, я клянуся абараняць яе мужна, умела, з дастоінствам і гонарам, не шкадуючы сваёй крыві і самага жыцця для дасягнення поўнай перамогі над ворагамі».

Гэтыя словы запечатлеюцца ў сэрцы кожнага чырвонаармейца і чырвонафлотца. Памятаючы аб сваёй непарушнай клятве, байцы Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота па першаму закліку совецкага ўрада пойдуць у бой і будуць бязлітасна разіць ворага, дабіваючыся яго поўнага знішчэння на яго-ж уласнай тэрыторыі.

Несакрушымая сіла Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі заключаецца ў тым, што яна цяснейшым чынам звязана з усім совецкім народам, што яна заклікана абараняць і абараняе яго інтарэсы.

«Нідзе ў свеце няма такіх любоўных і клапатлівых адносін з боку народа да арміі, як у нас. У нас армію любяць, яе паважаюць, аб ёй клапоцяцца. Чаму? Таму, што ўпершыню ў свеце рабочыя і сяляне стварылі сваю ўласную армію, якая служыць не панам, а былым рабам, зараз вызваленым рабочым і сялянам». (Сталін).

Чырвоная Армія з'ўляецца арміяй абароны свабоды і незалежнасці народаў нашай краіны. Чырвоная Армія выхоўваецца ў духу інтэрнацыяналізма, у духу адзінства інтарэсаў працоўных усіх краін.

Толькі ў совецкай краіне магла ўзнікнуць такая армія. Толькі ў совецкай краіне магла зацвердзіцца такая вайсковая дысцыпліна, якая грунтуецца не на палачным прымусе, а на свядомасці кожнага байца.

За годы сталінскіх пяцігодак мы стварылі магутную соцыялістычную прамысловасць. У нас ёсць усё, што неабходна для ўзбраення магутнай арміі вялікага совецкага народа. Высокія маральныя якасці нашых чырвонаармейцаў і чырвонафлотцаў, спаяных свядомай рэволюцыйнай дысцыплінай, у злучэнні з першакласнай ваеннай тэхнікай, робяць узброеныя сілы краіны соцыялізма непераможнымі.

Задача заключаецца ў тым, каб упорна і старанна авалодваць баявой тэхнікай, каб у дасканаласці валодаць той зброяй, якая ўручана чырвонаармейцам і чырвонафлотцам для абароны соцыялістычнай бацькаўшчыны.

Тэкст ваеннай прысягі гаворыць:

«Я клянуся добрасумленна вывучаць ваенную справу, усямерна берагчы ваенную і народную маёмасць і да апошняга дыхання быць адданым свайму народу, сваёй совецкай радзіме і рабоча-сялянскаму ўраду».

Калі вораг асмеліцца напасці на нас, то Чырвоная Армія будзе біць ворага на яго-ж уласнай тэрыторыі, накіраваўшы супроць яго ўсе сродкі наступлення. Для таго, каб зламіць супраціўленне праціўніка і знішчыць яго, кожны баец і камандзір павінен праявіць непахісную рашымасць выканаць пастаўленую задачу ва што-б та ні стала, не зважаючы ні на якія труднасці. Кожны баец і камандзір Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота, будучы беззаветна адданым радзіме, вялікай справе Леніна—Сталіна, не павінен шкадаваць ні сваіх сіл, ні жыцця ў барацьбе за справу соцыялізма і брацтва народаў.

Для дасягнення перамогі неабходна жалезная стойкасць і несакрушымая вытрымка. Ваенная прысяга патрабуе ад абаронцы соцыялістычнай радзімы беспярэчнага выканання ўсіх вайсковых статутаў і загадаў камандзіраў, камісараў і начальнікаў, уносіць ў сазнанне кожнага байца думку аб неабходнасці найстражэйшага захавання вайсковай дысцыпліны.

Для таго, каб перамагчы ворага, трэба быць пільным і зоркім, гатовым у любую хвіліну выкрыць проіскі ворагаў нашай радзімы. Нядаўна зацверджаны новы баявы статут пяхоты патрабуе ад кожнага чырвонаармейца, каб ён найстражэйша захоўваў ваенную тайну. «Нішто — у тым ліку і пагроза смерці — не можа прымусіць рэволюцыйнага байца Чырвонай Арміі ў якой-небудзь меры разгалошваць ваенную тайну» — гаворыцца ў статуце. Ваенная прысяга патрабуе ад байца пільнасці, строгага захавання ваеннай і дзяржаўнай тайны.

З поўнай гатоўнасцю, урачыста і дастойна байцы, камандзіры і камісары Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота дадуць вялікую клятву служыць чэсна, верай і праўдай, ад усёй душы і ад усяго сэрца свайму народу, сваёй радзіме і совецкаму ўраду.

І гэта клятва — вавекі непарушна!

(Перадавы артыкул «Праўды»).

ДЭЛЕГАЦЫІ БРАЦКІХ РЭСПУБЛІК ВЫЕХАЛІ З БССР

Усе дэлегацыі брацкіх саюзных рэспублік, прымаўшыя ўдзел у святкаванні 20-годдзя БССР, раз'ехаліся па сваіх рэспубліках. Учора апошнімі пакінулі Менск дэлегацыі узбекскага і туркменскага народаў. На вакзале гасцей правадзілі прадстаўнікі Менска. У гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» кіраўнік узбекскай дэлегацыі, дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, член Прэзідыума Вярхоўнага Совета Узбекскай ССР — ордэнаносец т. Тішабай Мірзаеў заявіў:

— Цёплы, сардэчны прыём аказалі нам працоўныя ордэнаноснай БССР. [illegible] ... як шчасліва і радасна жыве беларускі народ, цёпла сагрэты сонцам Сталінскай Канстытуцыі. Мы захоплены культурай беларускага народа. Гледзячы пастаноўку «Партызаны» — Крапівы, дакументальны фільм «11 ліпеня», выступленні беларускага ансамбля песні і пляскі, мы [illegible] ў росквіце беларускай культуры, нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па змесце.

Мы — [illegible] беларускі народ, што па першаму закліку партыі, урада і вялікага Сталіна узбекскі народ, як і ўсе народы Совецкага Саюза, у любую хвіліну стане на абарону шчаслівага і радаснага жыцця.

ВЫРАБ МЕДАЛЯЎ „ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ" І „ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ"

ЛЕНІНГРАД, 3 студзеня. (ТАСС). Па ўзорах, зацверджаных урадам, Манетны двор прыступіў да вырабу медалёў «За трудовую доблесть» і «За трудовое [illegible]» ... Выкананне гэтага [illegible] задання даручана лепшым стаханаўцам.

Радасна сустрэлі байцы, камандзіры і палітработнікі БАВА указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб новым тэксце і парадку прыняцця прысягі. НА ЗДЫМКУ: нам. палітрука Н-скай часці тав. А. С. Салахаў чытае байцам указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР. Злева направа—А. С. Салахаў, Ф. Ф. Мартынаў, Ф. Ф. Лісавой, Ісмаілгаў Ісмес, Мухамбетаў Бархіткірэй, І. В. Калмыкоў, Ф. І. Панаў і В. Е. Маторны.

Фота Я. Салавейчыка.

УРАЧЫСТА І ДАСТОЙНА БАЙЦЫ І КАМАНДЗІРЫ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ ДАДУЦЬ КЛЯТВУ ЧЭСНА, ВЕРАЙ І ПРАЎДАЙ СЛУЖЫЦЬ СВАЙМУ НАРОДУ, СВАЁЙ РАДЗІМЕ

* * *

ВОРАГУ НІКОЛІ НЕ СТУПІЦЬ НА НАШУ СВЯШЧЭННУЮ СОВЕЦКУЮ ЗЯМЛЮ

Яшчэ ўчора раніцою байцы, камандзіры і палітработнікі БАВА па радыё даведаліся пра указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР, аб тэксце і парадку прыняцця ваеннай прысягі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Велізарная радасць і гордасць ахапілі кожнага. У перапынку паміж заняткамі падраздзяленне сабралася на мітынг, каб разам выразіць свае думкі і пачуцці.

Усе ўважліва слухаюць інфармацыю палітрука т. Нерабава і тэкст указаў. Гарачымі апладысментамі сустрэлі байцы гістарычныя указы рабоча-сялянскага ўрада СССР.

— Новыя указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР,—гаварыў тав. Нерабаў, — залатой старонкай будуць упісаны ў гісторыю нашай магутнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і ўсёй соцыялістычнай радзімы. Гэтыя указы — яшчэ адно сведчанне велізарных клопатаў партыі большэвікоў, совецкага ўрада і нашага правадыра таварыша Сталіна аб умацаванні ваеннай магутнасці вялікай соцыялістычнай дзяржавы. Мы абяцаем, што з гонарам прынясём сваю прысягу быць адданымі свайму народу, сваёй совецкай радзіме і рабоча-сялянскаму ўраду. Мы гатовы да апошняй кроплі крыві абараняць вялікія заваяванні Кастрычніцкай рэволюцыі, шчаслівае і радаснае жыццё совецкага народа.

Палітрука змяняюць байцы. Адзін за адным выступаюць слаўныя патрыёты нашай соцыялістычнай радзімы, верныя сыны совецкага народа.

— Як да вялікай урачыстасці, — гаварыў у сваім выступленні малады баец тав. Пісарэнка, — як да аднаго з самых шчаслівых дзён у нашым жыцці, мы — чырвонаармейцы — будзем рыхтавацца да прыняцця ваеннай прысягі. Клянёмся нашаму рабоча-сялянскаму ўраду, большэвіцкай партыі, нашаму любімаму правадыру і настаўніку таварышу Сталіну, што з гонарам, з вялікім дастоінствам грамадзян СССР будзем выконваць усе патрабаванні прысягі. Ні ў адной краіне свету салдаты капіталістычных армій не карыстаюцца такой павагай, як байцы Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Прысяга заклікае нас яшчэ лепш апраўдваць званне воіна Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Сёння мы яшчэ раз запэўняем увесь совецкі народ, што мы — байцы Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі—заўсёды, у любы час гатовы выступіць на абарону шчаслівага і раднага жыцця краіны соцыялізма. Ворагу ніколі не ступіць на нашу свяшчэнную совецкую зямлю.

Услед за тав. Пісарэнка выступае выдатнік баявой і палітычнай падрыхтоўкі тав. Крываручка.

— Яшчэ з большай энергіяй, — гаворыць ён, — мы будзем авалодваць ваеннай справай. Гонар прынесці клятву на вернасць соцыялістычнай радзіме мы заслужым нашай чэснасцю, дысцыплінаванасцю, храбрасцю, гатоўнасцю на любы подвіг у імя нашай дарагой соцыялістычнай радзімы. Таксама, як слаўныя совецкія патрыёты ля возера Хасан, мы гатовы па першаму загаду партыі і ўрада, вялікага Сталіна жорстка біць і знішчаць фашысцкіх гадаў, якія адважацца залезці ў наш совецкі агарод.

У кожным выступленні гучэў гарачы совецкі патрыятызм, велізарная любоў да Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, соцыялістычнай радзімы, большэвіцкай партыі і вялікага Сталіна. Імя правадыра выклікала гарачыя, дружныя апладысменты ўсіх прысутных.

З задорнай, баявой песняй разыходзіліся байцы з мітынга.

БУДУ РЫХТАВАЦЦА ДА ПРЫНЯЦЦЯ ПРЫСЯГІ

Я, малады чырвонаармеец, першы год служу ў РСЧА і прысягу яшчэ не прымаў. Таму ўпаўне зразумела, што указы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР з'ўляюцца для мяне асаблівай радасцю. Буду рыхтаваць сябе да прыняцця прысягі, ганаровага звання воіна Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Кожны з нас, чырвонаармейцаў, заўсёды гатоў са зброяй у руках абараняць шчаслівае і радаснае жыццё совецкага народа. Мая сям'я жыве ў калгасе «15-годдзе РСЧА», Паўлаградскага раёна, Днепрапятроўскай вобласці. Мае бацькі былі ў вёсцы самымі апошнімі беднякамі. І толькі ў калгасе наша сям'я жыве заможна.

Я з'ўляюся выдатнікам баявой вучобы. Абяцаю яшчэ лепш авалодваць вайсковымі ведамі, каб у патрэбны момант метка разіць усіх ворагаў нашай соцыялістычнай радзімы.

І. І. ФЕДЗЯНОВІЧ,
чырвонаармеец Н-скай часці БАВА.

МЕТКА БУДУ РАЗІЦЬ ВОРАГА

Па нацыянальнасці я мардвін. Мардвіны ў мінулым жылі бедна, некультурна, цярпелі нацыянальны гнёт. Пры совецкай уладзе мардвіны, як і ўсе народы СССР, атрымалі шчаслівае і радаснае жыццё. Мы рыхтуемся абараняць гэта шчасце. Я — добры кавалерыст, выдатны стралок з вінтоўкі і ручнога кулямёта. Калі фашысцкая сволач нападзе на нашу совецкую краіну, я буду метка разіць яе. На апошняй стральбе з вінтоўкі з трох куль я ўсадзіў дзве кулі ў дзявятку і адну — у дзесятку. Таксама метка пападу я ў любога ворага нашай соцыялістычнай радзімы.

Прысягу прыму з гонарам. Усё жыццё гатоў аддаць, каб апраўдаць яе з вялікім дастоінствам грамадзяніна СССР. Буду выконваць усе ўскладзеныя на байца РСЧА абавязкі, буду яшчэ больш пільным, храбрым і смелым.

В. Г. ПАРВАТАЎ,
баец Н-скай часці БАВА.

ВЯЛІКАЯ НЕПЕРАМОЖНАЯ СІЛА

З вялікай радасцю я азнаёміўся з указамі Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР. Гэтыя указы яшчэ больш высока ўзнімаюць званне воіна Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Яны паказваюць, якой вялікай павагай у нас у СССР карыстаецца кожны чырвонаармеец, камандзір і палітработнік. У капіталістычных краінах салдат з'ўляецца рабом. У нас у СССР баец РСЧА гэта раўнапраўны грамадзянін, актыўны ўдзельнік соцыялістычнага будаўніцтва.

Наша Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія—гэта вялікая непераможная сіла. Перш за ўсё таму, што яе стварылі і загартавалі ў баях грамадзянскай вайны вялікая партыя Леніна — Сталіна, правадыры працоўных усяго свету Ленін і Сталін. Сіла нашай арміі ў тым, што яна з'ўляецца інтэрнацыянальнай і абараняе інтарэсы ўсіх народаў СССР.

На ахову заходніх граніц СССР — у рады РСЧА я прыехаў з сонечнага Узбекістана. Раней пры царызме узбекскі народ быў прыгнечаным. Пры совецкай уладзе пышным цветам расквітнела Узбекская ССР. Разам са мною ў РСЧА служаць рускія, украінцы, беларусы, таджыкі, татары і т. д. Усе мы гатовы па першаму закліку партыі, урада і вялікага Сталіна рынуцца ў бой з ворагам соцыялістычнай радзімы.

Я — выдатнік баявой вучобы. Але цяпер яшчэ лепш буду вучыцца і дасканала авалодваць ваеннымі ведамі. З гонарам я прынясу прысягу маёй соцыялістычнай радзіме.

Да апошняй кроплі крыві ўсе народы Совецкага Саюза будуць абараняць сваю соцыялістычную радзіму, сваё шчаслівае жыццё.

ХАНБЕРДЫ ХУСАІНАЎ,
чырвонаармеец Н-скай часці БАВА.

КЛЯТВА НА ВЕРНАСЦЬ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РАДЗІМЕ

Мы, курсанты-выпускнікі Менскага ваеннага вучылішча імя Калініна, з велізарнай радасцю сустрэлі ўказы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб тэксце ваеннай прысягі і парадку прыняцця яе. Тэкст ваеннай прысягі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі па свайму глыбокаму зместу адпавядае патрабаванням, якія прад'яўляюцца ганароваму званню воіна арміі, адзінай у свеце соцыялістычнай дзяржавы і поўнасцю адпавядае артыкулам 132 і 133 вялікай Сталінскай Канстытуцыі. Абаронцам вялікіх заваяванняў Кастрычніка можа быць толькі той, хто чэсны, храбры, дысцыплінаваны, пільны. Ганаровае права абараняць любімую радзіму са зброяй у руках патрабуе ад кожнага байца і камандзіра добрасумленна вывучаць ваенную тэхніку для ўмелага яе скарыстання ў будучых баях за комунізм. Тэкст прысягі просты, зразумелы, дойдзе да сазнання кожнага байца, камандзіра і палітработніка.

Індывідуальны парадак прыняцця прысягі, змацаванай уласнаручным подпісам, уваллье ў сэрцы кожнага з нас новыя пачуцці любві і бязмежнай адданасці радзіме, вялікай партыі Леніна—Сталіна, совецкаму ўраду, любімаму правадыру працоўнага чалавецтва — вялікаму Сталіну.

Мы, выпускнікі МВВ, абавязваемся ў сваёй будучай рабоце ў часцях РСЧА перадаць байцам атрыманыя намі ваенныя і палітычныя веды, няўхільна павышаць свой ваенны і палітычны ўзровень, авалодваць тэорыяй марксізма-ленінізма. Да 21-й гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота мы абяцаем на выдатна падрыхтаваць байцоў да дачы клятвы на вернасць соцыялістычнай радзіме. Будзем выхоўваць іх у духу бязмежнай адданасці вялікай справе Леніна—Сталіна, падрыхтуем такіх байцоў, якія ўмела і з гонарам будуць разам з намі граміць ворага на яго тэрыторыі.

Курсанты-выпускнікі Менскага ваеннага вучылішча імя Калініна:
П. В. ПЕНЦЮК, Д. Б. САРАВАЙСКІ, І. П. ВОЛКАЎ, Я. М. АНІШЧУК, А. П. ЧЭРНЯЕЎ.

ПАПРАЎКА

Ва Указе Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб парадку дачы ўрачыстага і клятвеннага абавязацельства асобамі, працуючымі па вольнаму найму ў часцях, установах і завядзеннях Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота і Войск Пагранічнай Аховы, другі пункт трэба чытаць: 2. Час дачы ўрачыстага і клятвеннага абавязацельства ўстанаўліваецца камандзірам (начальнікам) і камісарам часці, установы, завядзення не раней аднаго месяца і не пазней 2 месяцаў з дня паступлення на работу вольнанаёмнага работніка.

У ДАПАМОГУ ВЫВУЧАЮЧЫМ ГІСТОРЫЮ ВКП(б)

АБ ЛЕНІНСКАЙ РАБОЦЕ „РАЗВІЦЦЕ КАПІТАЛІЗМА У РАСІІ“

Скарочаная стэнаграма лекцыі прапагандыста тав. М. Драгілёва, прачытанай у Доме партыйнага актыва для рабочых і інтэлігенцыі горада Менска.

Мінулы 1938 год быў у некаторым сэнсе юбілейным годам. Сорак год назад, у канцы 1898 года, Ленін будучы ў ссылцы, закончыў работу над капітальнай працай, ён закончыў напісаннем сваю вядомую кнігу «Развіццё капіталізма ў Расіі».

У тэарэтычным багацці нашай партыі гэта кніга з'яўляецца адным з істотнейшых яго элементаў.

Як вядома, да Леніна Плеханаў першы даў марксісцкую крытыку няверных, памылковых поглядаў народнікаў, груба скажаўшых тагачасную расійскую рэчаіснасць. Ужо ў 80-х годах мінуўшага века ён нанёс рашаючы ўдар па ўсёй народніцкай сістэме поглядаў. Усё-ж у пачатку 90-х гадоў народніцкія погляды прадаўжалі яшчэ валодаць розумамі асобных кругоў рэвалюцыйнай моладзі. Астаткі народнікаў не спынялі сваёй барацьбы супроць марксістаў, імкнуліся зганьбіць іх, з усіх сіл стараліся перашкодзіць распаўсюджанню марксізма ў Расіі.

Ліберальныя народнікі 90-гадоў сталі на шлях прымірэння з самадзяржаўным урадам. Яны даўно адмовіліся ад усякай рэвалюцыйнай барацьбы з царызмам. Просьбамі яны думалі дабіцца ад яго рэформ. Тым мацней была іх нянавісць да марксістаў, якія заклікалі да рэвалюцыйнай барацьбы з памешчыкамі і капіталістамі. Ліберальныя народнікі павялі траўлю марксістаў, шырока прымяняючы метад свядомага скажэння і пераўрання поглядаў апошніх.

Задача, значыць, заключалася ў тым, каб давесці да канца справу ідэйнага разгрому народнікаў, завяршыць гэты разгром. Толькі вырашэнне гэтай задачы магло забяспечыць далейшае распаўсюджанне марксізма і магчымасць стварэння соцыял-дэмакратычнай партыі ў Расіі.

Гэта задача была выканана В. І. Леніным у радзе сваіх работ, сярод якіх першаступеннае значэнне мае кніга «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваюють супроць соцыял-дэмакратаў».

Але паколькі гутарка ідзе аб паліт
ыка-эканамічных поглядах народнікаў, то іх знішчаючая крытыка была дана Леніным у найбольш разгорнутым выглядзе іменна ў кнізе «Развіццё капіталізма ў Расіі».

Значэнне гэтай кнігі тым больш велізарна, што Плеханаў, у сваёй крытыцы народніцтва, мала ўвагі ўдзяліў пытанням эканамічнай тэорыі.

Гэта кніга прадстаўляе сабой адну з сапраўды эпохальных навукова-палітычных прац Ільіча. Кніга гэта настолькі многагранна, 500 старонак яе тэкста заключаюць у сабе настолькі глыбокі невычарпальны змест, што абмяжоўваць знаёмства з ёю адным толькі праслухоўваннем лекцый ні ў якім выпадку нельга. Кніга гэта патрабуе глыбокага вывучэння. Яе патрэбна вывучаць і вывучаць самастойна, з усёй удумлівасцю падыходзячы да кожнага яе раздзела, да кожнага параграфа.

Зразумела, што я ў сваёй лекцыі змагу закрануць толькі некаторыя, самыя асноўныя моманты зместу кнігі.

Развіццё капіталізма ў сельскай гаспадарцы і разлажэнне сялянства

Вядома, што народнікі сваё сцвярджэнне аб тым, што рабочы клас не ёсць перадавы, рэвалюцыйны клас грамадства, абгрунтоўвалі на адмаўленні факта развіцця капіталізма ў Расіі. Народнікі паказвалі справу так, што капіталізм у Расіі прадстаўляе, нібы, «выпадковае» з'явішча, што для развіцця капіталізма ў Расіі, у адрозненне ад заходне-еўрапейскіх краін, няма ніякіх умоў. Расіі, гаварылі яны, прадстаіць развівацца сваім асобым, самабытным шляхам, нічога агульнага з капіталістычным не маючым. Таму-та і пролетарыят у Расіі не мае будучага, у гэтай краіне ён не будзе расці і развівацца.

Эканоміку расійскага сялянства народнікі абазначалі словамі «народная вытворчасць», жадаючы тым самым падкрэсліць, што ўсе гаспадарчыя працэсы, адбываючыяся ў вёсцы, нічога агульнага з капіталізмам не маюць.

А між тым, к 90-м годам мінуўшага стагоддзя капіталізм у рускай вёсцы прарабіў ужо значны шлях свайго развіцця.

У 24-м раздзеле I тома «Капітала» Маркс, паказваючы, у чым заключаецца сутнасць працэса першапачатковага капіталістычнага накаплення, піша: «Працэс, які стварае капіталістычныя адносіны, не можа быць нічым іншым, як працэсам аддзялення рабочага ад уласнасці на ўмовы яго працы; гэта—працэс, які ператварае, з аднаго боку, грамадскія сродкі вытворчасці і існавання ў капітал, з другога боку, непасрэдных вытворцаў—у наёмных рабочых».

Інакш, папулярней гаворачы, развіццё капіталізма мяркуе, што дробны вытворца, селянін, — тыповы для сярэдніх вякоў, характэрны тым, што ён валодае ўласнымі, хаця і вельмі прымітыўнымі сродкамі вытворчасці і вядзе натуральную гаспадарку,—пачынае паступова, на аснове росту грамадскага раздзялення працы, уцягвацца ў рыначны абарот. З патрыярхальнага селяніна ён мала-па-малу пачынае ператварацца ў дробнага вытворца тавараў.

Але раз ступіўшы на гэты шлях, сялянскае асяроддзе, у значнай меры стаўшае асяроддзем дробных таваравытворцаў, пачынае расслайвацца. З яго выдзяляецца адносна нязначны лік асоб, сканцэнтроўваючых у сябе сродкі вытворчасці, якія яны ператвараюць у капітал, у сродкі эксплаатацыі наёмнай працы. Другая, значная частка гэтага соцыяльнага асяроддзя, эканамічна разараючыся, пазбаўляецца сродкаў вытворчасці. Гэтыя людзі захоўваюць уласнасць толькі на сваю рабочую сілу. Яны становяцца пролетарыямі, рабочымі па найму.

І вось гэты працэс разлажэння сялянства атрымаў у эканоміцы рускай вёскі парэформеннага перыяда ўжо вельмі значнае развіццё. Ленін даказвае гэта найглыбейшым аналізам мноства даных, рысуючых паўсямеснае распаўсюджанне гэтага працэса ў Расіі.

Возьмем, да прыкладу, даныя, паказваючыя, як былі ў той час размеркаваны пасевы сярод розных груп сялянскіх двароў. Аказваецца, у гэтым размеркаванні існавала значная няроўнамернасць. У паўднёвых раёнах краіны, якія ў гэтых адносінах мала адрозніваліся ад іншых яе раёнаў, 40 проц. усяго ліку сялянскіх двароў маюць толькі 12 проц. усёй пасеўнай плошчы. Затое на долю 20 проц. іншых двароў прыходзіцца больш палавіны ўсіх пасеваў. Ясна, што ў наяўнасці рэзкая маемасная няроўнасць. Кожны з сялянскіх двароў першай групы валодаў мізэрным па размеру пасевам. Для двароў-жа другой групы пасевы на плошчы ў 50 і больш дзесяцін былі, ні ў якім разе, не рэдкасцю.

Але справа не толькі ў маемаснай няроўнасці. Сама па сабе яна не азначае яшчэ наяўнасці капіталістычных адносін. Справа ў тым, што размеры пасеваў сялян-багацеяў былі такія, што яны перавышалі рабочую норму сям'і, г. зн. тую колькасць зямлі, якую сям'я можа сама апрацоўваць. Гэта абумоўлівала неабходнасць для такіх гаспадарак прыбягаць да найму рабочых. Наадварот, кожная гаспадарка маламоцнай групы сялян мела пасеў на плошчы значна меншай, чым тая, якую магла-б апрацаваць сям'я. Гэта стварала лішак рабочых рук у такіх сем'ях. Гэта абумоўлівала неабходнасць для значнай часткі членаў гэтых сямей прадаваць сваю рабочую сілу.

Такім чынам, склалася маёмасная няроўнасць капіталістычнага характару. Гаспадаркі той групы сялянскіх двароў, якія мелі значныя пасевы, былі не проста заможнымі гаспадаркамі. Гэта былі капіталістычныя гаспадаркі, у значнай ступені асобаваныя на эксплаатацыі наёмнай працы. Роўным чынам, сем'і маламоцнай групы сялян былі не проста абяднеўшымі сем'ямі. З членаў гэтых сямей вербаваліся кадры наёмнай рабочай сілы.

Ясна, што справа абстаяла зусім не так, як яе рысавалі народнікі: ёсць, моў, сяляне багацей і ёсць пабядней, а ў цэлым у вёсцы існуе «народная вытворчасць», капіталізм ніяк не напамінаючая. У сапраўднасці, сялянства даўно ўжо развівалася па шляху капіталістычнага расслаення.

Падвергнуўшы незвычайна глыбокаму марксісцкаму аналізу багацейшы фактычны матэрыял, Ленін даказаў, што старае патрыярхальнае сялянства, з характэрнымі для яго натуральна-гаспадарчымі адносінамі, перастае існаваць, знікае. Яно выцясняецца зусім новымі тыпамі сельскага насельніцтва, для якіх перш за ўсё характэрна сувязь з рынкам, якія — па словах Леніна — «з'яўляюцца базісам грамадства з пануючай таварнай гаспадаркай і капіталістычнай вытворчасцю».

Такім новым тыпам у насельніцтве расійскай вёскі парэформеннага перыяда з'яўлялася сельская буржуазія. Да яе адносіліся багатыя сяляне, гаспадаркі якіх вытваралі, галоўным чынам, з мэтай продажу. У іх гаспадарках было пастаўлена гандлёвае земляробства ў самых разнастайных яго формах. Вытворчасць зерневых культур, бульбы і буракоў, вырошчванне ільну, развядзенне малочнай жывёлы, развіццё прамысловага агародніцтва і садаводства знайшлі сабе ў гаспадарках сялянскай буржуазіі вельмі значнае распаўсюджанне. У залежнасці ад кліматычных, глебавых і іншых асаблівасцей раёна перавага аддавалася той або іншай з гэтых галін гандлёвага земляробства.

Сяляне-багацеі мелі ў сваіх гаспадарках буйныя пасевы, бо яны не задавальняліся надзельнай зямлёй. Плюс да яе яны прыкупалі і прыарэндоўвалі зямлю. У гаспадарках сялян-кулакоў была сканцэнтравана асноўная маса прылад сельскагаспадарчай вытворчасці з тых, якія наогул прымяняліся ў сялянстве. Вытворчыя размеры гэтых гаспадарак былі такімі, што яны не дазвалялі абыходзіцца працай толькі членаў сямей уладальнікаў гэтых гаспадарак. Таму ў іх шырока прымянялася наёмная праца.

Земляробчая вытворчасць у такіх гаспадарках нярэдка спалучалася з прамысловай. Крупарушка, сыраварня, маслабойка, лесапілка, сукнавалка, млын часта дапаўнялі палявودчыя, жывёлагадоўчыя або прамыслова-гародніцкія гаспадаркі такіх сельскіх буржуа. Яны не грэбавалі і іншымі формамі эксплаатацыі, пры дапамозе ліхвярніцтва ці гандлёвай дзейнасці. Іншы насасаўшыйся сялянскай крыві кулак ухітраўся спалучаць у сабе і аграрнага, і прамысловага, і гандлёвага капіталіста, і ліхвяра, з'яўляючыся [illegible]

лянская буржуазія ўключала ў свой састаў не больш адной пятай агульнага ліку сялянскіх двароў. Але па сваёй эканамічнай вазе яна займала амаль усе важныя пазіцыі ў вёсцы.

Сельскі пролетарыят, «клас наёмных рабочых з надзелам» прадстаўляў сабой другі новы тып сельскага насельніцтва. Гэта катэгорыя ўключала ў сябе немаемаснае, абяднеўшае, зусім беззямельнае сялянства. Але яе тыповым прадстаўніком быў пролетарый з надзелам зямлі. Вядома, гэты надзел быў мізэрных размераў. Адпаведнымі былі і размеры гаспадаркі, аснаванай на такім кавалачку зямлі. Гаспадарка сельскага пролетарыя знаходзілася ў пастаянным упадку. Аб ступені гэтага ўпадку можна меркаваць па таму, што сельскія пролетарыі нярэдка закідвалі свае землі, якія падбіраліся кулакамі. Сельскія пролетарыі закідвалі свае землі, вядома, не ад лішку ў зямлі, а ад адсутнасці сродкаў, неабходных для самастойнай апрацоўкі яе. Зусім відавочна, што ўладар такой гаспадаркі не мог існаваць інакш, як сістэматычна прадаючы сваю рабочую сілу.

Жыццёвы ўзровень гэтай катэгорыі сельскага насельніцтва быў выключна нізкім, нават ніжэй жыццёвага ўзроўню рабочых без надзелу. Па сваёй колькасці сельскі пролетарыят уключаў не менш палавіны агульнага ліку сялянскіх двароў. Гэта частка сельскага насельніцтва з'яўлялася аб'ектам капіталістычнай эксплаатацыі. Яна была ўключана ў сістэму капіталістычных адносін ў вёсцы, але з пролетарскага яе полюса.

Аднак, народнікі адмаўляліся прызнаваць гэты факт. Як можна называць пролетарыем чалавека, у якога ёсць зямля?! — гаварылі народнікі. Ці не ясна, што гэта звычайны селянін, якіх было многа і раней, і калі ён адрозніваецца ад іншых сялян, так ці-ж толькі тым, што ён пабядней.

Але разважаючы так, народнікі закрывалі вочы на сапраўднасць. Тое-ж асноўнае, за лік чаго існавалі пролетары, быў не яго кавалачак зямлі, які ён к таму-ж часта бываў вымушан закідваць. Асноўным для яго была работа па найму. Надзел ніяк не пазбаўляў яго ад пролетарскага становішча. Наадварот, надзел прыкоўваў сельскага пролетарыя да данай мясцовасці, што толькі дазваляла сельскаму буржуа з большым поспехам яго эксплаатаваць. Вось чаму сельскія прадпрыемцы часам самі надзялялі сельскіх пролетарыяў кавалачкамі зямлі. Тып сельскага рабочага з надзелам быў уласцівы не толькі Расіі, але і іншым капіталістычным краінам. Англійскі котэр, порцэльны селянін Францыі, кнехт у Прусіі, остзейскі батрак прадстаўляюць сабой ні што іншае, як іменна пролетарыяў з надзеламі.

Паміж двума, абрысаванымі вышэй, тыпамі сельскага насельніцтва было і прамежнае звяно. Гэта — сярэдняе сялянства. Гэта частка сялянства менш іншых яго частак была ўцягнута ў рыначны абарот, у таварна-грашовыя адносіны. Але гэта не значыць, што сярэдні селянін стаяў зусім у баку ад рынка, ад працэсаў куплі і продажу. Справа ў тым, што існаваць толькі за кошт уласнай гаспадаркі селянін-серадняк мог далёка не заўсёды. У большасці выпадкаў ён не мог зводзіць канцоў з канцамі без таго, каб не прыбегчы да пазык, да адработкаў у лік пагашэння пазык, нарэшце, проста к продажу сваёй рабочай сілы. Гаспадарка сярэдняга селяніна заўсёды адрознівалася няўстойлівасцю. Неўраджай, стыхійнае няшчасце выкідвалі масы серадняков у рады пролетарыяў. Толькі нязначнаму ліку «шчаслівуцаў» удаецца прабрацца ў буржуа: «Такім чынам, адбываецца спецыфічна ўласцівае капіталістычнай гаспадарцы вымыранне сярэдніх членаў і ўзмацненне крайнасцей — «рассяляньванне» (Ленін. творы, т. III, стар. 132).

Крытыка Леніным народніцкіх поглядаў на абшчыну

Як вядома, народнікі сцвярджалі, што соцыялізм прыйдзе ў Расіі не праз дыктатуру пролетарыята, а праз сялянскую абшчыну. Апошнюю яны лічылі базай і зародышам соцыялізма. Той факт, што існуе абшчынная ўласнасць на зямлю, што ў абшчыне час-ад-часу праводзяцца перадзелы зямлі, што зямельныя надзелы размяркоўваюцца пры гэтым па колькасці дарослага насельніцтва ў кожнай сям'і, разглядаўся народнікамі, як сведчанне зарадзіўшыхся соцыялістычных адносін.

Народнікі вельмі ахвотна аперыравалі лічбамі аб размеркаванні надзельных зямель, даставаўшыхся кожнаму сялянскаму двару пры перыядычна праводзіўшыхся ў абшчыне перадзелах. Яно і зразумела. Гэтыя даныя паказвалі рэчаіснасць у крывой люстры, а іменна гэта народнікам і патрэбна было. Абмяжоўваючыся прыводзеннем толькі гэтых фармальных даных, яны паказвалі справу так, што абшчынныя парадкі ствараюць роўнасць у галіне землекарыстання і землеўладання і, значыць, у гаспадарчым добрабыце сялян наогул.

Ленін выкрыў гэты жульніцкі прыём ліберальна-народніцкіх эканамістаў. Ленін паказаў, што так называемае «ўраўніцельнае» размеркаванне зямлі ў абшчыне даўно ператварылася ў юрыдычную фікцыю. Кулацтва скарыстоўвае сваю вагу і ўплыў, каб пры кожным перадзеле захватваць пабольш абшчыннай зямлі ў свае рукі. Яно ўключае ў свае ўладанні і тыя надзельныя землі, якія разараючыяся сяляне закідваюць, не маючы матэрыяльнай магчымасці іх апрацаваць. Але кулацтва гэтым не задавальняецца. Яно прыкупае многа зямлі. Значныя зямельныя плошчы яно бярэ ў арэнду. Каб мець уяўленне аб маемасным становішчы розных груп сялян нельга абмяжоўвацца фармальным спасыланнем на даныя аб размеркаванні зямель пры перадзелах. Неабходна мець на ўвазе канцэнтрацыю ў эканамічна моцных груп сялянства купчай і арэнднай зямлі. Трэба выходзіць з даных аб размеркаванні пасеваў, жывога і мёртвага інвентара, аб прымяненні наёмнай працы адной часткай сялянскіх сямей і продажу рабочай сілы другой, большай часткай іх. Тады карціна прадстаўіцца ў зусім іншым святле, тады выявіцца, што фармальна захаваўшаеся абшчыннае землеўладанне ніколькі не перашкаджае працэсу капіталістычнага расслаення сялянства. «Наперакор тэорыям, панаваўшым у нас у апошнія паўвека, — пісаў Ленін, — рускае абшчыннае сялянства — не антаганіст капіталізма, а наадварот, самая глыбокая і самая трывалая аснова яго» (Ленін, творы, т. III, стар. 125).

Народнікі абвяшчалі дабром і шчасцем Расіі тую акалічнасць, што ў ёй захаваўся абшчынны лад. Гэта, па іх думцы, давала Расіі магчымасць ісці сваім асобым шляхам развіцця і, мінуючы капіталізм, прама праз сялянскую абшчыну перайсці да соцыялізма. Абшчынныя парадкі народнікі рысавалі ў ідылічным святле, паказваючы іх так, нібы яны заключалі ў сабе многа выгод для працоўнага сялянства, сцвярджаючы, што апошняе, нібы, зацікаўлена ў іх захаванні. Марксістаў народнікі абвінавачвалі ў тым, што яны хочуць разбурыць абшчынныя парадкі. Як быццам справа тут была ў чым-небудзь хаценні, а не ў аб'ектыўным ходзе эканамічнага развіцця, немінуча разбураўшым абшчыну з усім тым, што ёй было ўласціва. А паколькі тыя ці іншыя элементы абшчынных адносін яшчэ не зніклі, яны толькі затрымлівалі грамадскае развіццё, яны толькі клаліся цяжарам на плечы працоўнага сялянства, і апошняе ніяк не магло быць зацікаўлена ў іх захаванні.

З існаваннем абшчыны былі звязаны такія з'явішчы, як церазпалосіца, трохпольная сістэма ў земляробстве, адработкі, галодная арэнда, саслоўная замкнутасць, натуральна-гаспадарчыя адносіны і т. д. Лёгка зразумець, наколькі тармозячэ ўсё гэта дзейнічала на развіццё прадукцыйных сіл у сялянскай гаспадарцы.

Падаткі ўнутры абшчыны размяркоўваліся не адпаведна гаспадарчай магутнасці сялянскіх двароў, а адпаведна велічыні зямельных надзелаў. А так як велічыня надзелу вызначалася з ліку дарослых членаў мужчынскай часткі сям'і, то аказвалася, што, па сутнасці, кулацкія гаспадаркі плацілі падаткі ў значна меншых размерах, чым маламоцныя сяляне. Адносна сваёй гаспадарчай моцнасці сельскі пролетарый і паўпролетарый плаціў падаткі значна больш высокія, чым сельскі буржуа. І гэта асвячалася абшчыннымі парадкамі.

Уся савакупнасць абшчынных норм, парадкаў і звычаяў, — і абшчынная кругавая парука, скарыстоўваўшаяся царскім урадам для выкалачвання падацей з сялянства; і адсутнасць у сялян права адмаўлення ад зямлі, і, звязаная з гэтым, адсутнасць у сялян свабоды перасоўвання і перасялення, і многае іншае, — былі карысны царскаму ўраду, памешчыкам, усё гэта шырока скарыстоўвалася кулацтвам для ўзмацнення эксплаатацыі маламоцнага сялянства, але гэта ніяк не магло быць карысным сялянству, асабліва сялянскай беднаце. Гэта было шкодна ёй.

Народнікі з усёй сваёй соцыялістычнай фразеалогіяй, з усімі сваімі размовамі аб абшчыне, як аб зародышы соцыялізма, «выступалі па сутнасці справы як выразіцелі інтарэсаў кулацтва». («Гісторыя ВКП(б)», стар. 21).

Усе гэтыя абшчынныя парадкі вялі да велізарнага затрымання грамадскага развіцця, а народніцтва, абараняючы і ідэалізуючы гэтыя парадкі, прадстаўляла сістэму поглядаў архірэакцыйных і, вядома, зусім хлуслівых.

Пакуль народнікі складалі ўсякія няверныя тэорыі, капіталізм ішоў сваім шляхам і абшчынная вёска ўступіла месца новай вёсцы, у якой усё больш пануючае становішча займалі капіталістычныя адносіны з уласцівымі ім класавымі сутычкамі і супярэчнасцямі. Для вёскі станавіліся звычайнымі такія з'явішчы, як канкурэнцыя, сканцэнтраванне сродкаў вытворчасці ў руках меншасці, выштурхоўванне большасці ў рады пролетарыята, растучая эксплаатацыя яго багацейшай меншасцю, словам, усе тыя з'явішчы, якія ў розных формах выражаюць адзін і той-жа працэс—працэс развіцця ўласцівых капіталізму супярэчнасцей. «Лад грамадска-эканамічных адносін у сялянстве... паказвае нам наяўнасць усіх тых супярэчнасцей, якія ўласцівы ўсякай таварнай гаспадарцы і ўсякаму капіталізму». (Ленін, т. III, стар. 125).

Пераход землеўладальнікаў ад баршчыннай гаспадаркі да капіталістычнай

У памешчыцкі сектар сельскай гаспадаркі Расіі капіталістычныя адносіны пранікалі з няменшай інтэнсіўнасцю, чым у сялянскі сектар.

У эпоху прыгоннага права гаспадарчыя адносіны ў памешчыцкім маёнтку складваліся наступным чынам. Уся зямля данай вотчыны раздзялялася на барскую і сялянскую. Апошняя аддавалася ў надзел сялянам, якія, апрацоўваючы яе сваёй працай і інвентаром, выраблялі на ёй неабходны прадукт. Але барская зямля апрацоўвалася тымі-ж сялянамі, іх-жа інвентаром. На барскай зямлі яны выраблялі дадатковы прадукт, цалкам ішоўшы на карысць памешчыка.

Гэта сістэма гаспадаркі, якую Ленін называе баршчыннай гаспадаркай, мерkavала панаванне натуральна-гаспадарчых адносін. У адрозненне ад капіталізма, пры гэтай сістэме гаспадаркі непасрэдны вытворца надзелен сродкамі вытворчасці, у прыватнасці зямлёй. І калі, тым не менш, непасрэдны вытворца становіцца тут аб'ектам эксплаатацыі, то таму, што ён асабіста залежны ад эксплаататара, ад памешчыка, падвяргаючыся з боку апошняга «пазаэканамічнаму прымусу», па выражэнню Маркса. Само сабой зразумела, што паколькі вядзенне гаспадаркі знаходзілася ў руках сялян, якія пастаянна цярпелі нястачу, былі прыніжаны асабістай залежнасцю і асуджаны існаваўшымі грамадскімі парадкамі на разумовую цемру, то становішча тэхнікі таго перыяда немінуча павінна было аставацца крайне нізкім, руціным.

Адмена прыгоннага права падарвала ўсе галоўныя асновы баршчыннай сістэмы гаспадаркі. Памешчыцкая гаспадарка была пастаўлена перад неабходнасцю пераходу да капіталістычных спосабаў яго вядзення. Але гэты пераход не мог адбыцца адразу. Як указвае Ленін, «патрабаваўся клас людзей, прывыкшых да работы па найму, патрабавалася замена сялянскага інвентара памешчыцкім; патрабавалася арганізацыя земляробства як і ўсякага іншага гандлёва-прамысловага прадпрыемства, а не як панскай справы. Усе гэтыя ўмовы маглі скласціся толькі паступова» (т. III, стар. 141). З другога боку, пераходу да капіталістычнай сістэмы нямала перашкаджалі захаваўшыяся перажыткі прыгонніцтва, як напрыклад, пакіданне ў руках памешчыкаў такіх істотных частак сялянскіх надзелаў, як «адрэзкі», лясы, лугі, вадапоі, выганы і іншае.; захаваўшаяся магчымасць «пазаэканамічнага прымусу», паколькі аставалася кругавая парука, цялеснае пакаранне селяніна і т. д.

Вось чаму «капіталістычная гаспадарка не магла адразу ўзнікнуць, баршчынная гаспадарка не магла адразу знікнуць. Адзіна магчымай сістэмай гаспадаркі была, значыць, пераходная сістэма, сістэма, злучаўшая ў сабе рысы і баршчыннай і капіталістычнай сістэмы» (Ленін, творы, т. III, стар. 141).

І сапраўды. Для парэформеннага перыяда было характэрным тое, што ў памешчыцкіх маёнтках прымянялася праца наёмных рабочых і побач з гэтым шырока практыкавалася сістэма адработкаў, якая заключалася ў апрацоўцы памешчыцкай зямлі працай і інвентаром ваколічных сялян. Гэта сістэма была перажыткам прыгонніцкіх адносін у памешчыцкім маёнтку парэформеннага перыяда.

Народнікі ідэалізавалі адработачную сістэму. Той факт, што гэта сістэма, у большасці выпадкаў, меркавала наяўнасць у селяніна некаторага ўбогага інвентара, разглядаўся народнікамі, як выражэнне дабрабыту селяніна, як сведчанне перамогі ў вёсцы «народнай вытворчасці».

Рэакцыйнасць гэтых сцвярджэнняў народнікаў відавочна. На справе адработачная сістэма выключала магчымасць рацыяналізацыі земляробства, яна ўвекавечвала тэхнічны застой, беднасць працы сялян, якія вымушаны былі сілай акалічнасцей ісці ў адработкі, не стымулявала замену яго машынамі. Праца сялян, ішоўшых у адработкі, узнагароджвалася вельмі нізка. Адработкі былі ў руках памешчыкаў сродкам прымянення «дакапіталістычных форм эксплаатацыі, непараўнальна больш цяжкіх для вытворцы» (Ленін, т. III, стар. 160).

У парэформеннай Расіі адбывалася падзенне адработачнай сістэмы. Яе існаванне непарыўна звязана з натуральнай гаспадаркай. Таму кожны крок у развіцці таварна-грашовых адносін немінуча падрываў умовы яе існавання. К таму-ж сістэма адработкаў звязана іменна з сярэднім сялянствам. Заможнае сялянства ў адработкі не ішло, бо да іх прыбягалі толькі з-за нястачы. Сельскія пролетарыі таксама мала былі прыгодны для гэтага, бо, маючы зусім мізэрную гаспадарку, або зусім яе не маючы, яны былі мала звязаны з данай мясцовасцю і лічылі за лепшае ўходзіць на старану і працаваць у якасці вольнанаёмных рабочых. Найбольш прыгодным для адработкаў матэрыялам было сярэдняе сялянства. Між тым працэс капіталістычнай дыферэнцыяцыі сялянства азначаў вымыванне яго сярэдніх слаёў. У прыватнасці, пад уплывам неўраджаяў 90-х гадоў адбылася велізарная ўбыль ліку коней у сялян і павелічэнне ліку бясконных двароў. Усё гэта не магло не мець сваім вынікам выцясненне адработачнай сістэмы капіталістычнай.

Гэта праяўлялася ва ўсё больш шырокім прымяненні наёмнай працы ў памешчыцкіх маёнтках. Гэта пераканаўча даказваецца ўсё ўзмацняўшымся пранікненнем сельскагаспадарчых машын у памешчыцкія гаспадаркі. «Калі памешчык заводзіць машыну ці палепшаную прыладу, ён замяняе інвентар селяніна (працаваўшага на яго) сваім інвентаром; ён пераходзіць, значыць, ад адработачнай сістэмы гаспадаркі да капіталістычнай. Распаўсюджанне сельскагаспадарчых машын азначае выцясненне адработкаў капіталізмам... Абзавядзенне прыватнаўладальніцкіх гаспадарак палепшаным інвентаром азначае ператварэнне кабальнага («самастойнага», па народніцкай тэрміналогіі) селяніна ў наёмнага рабочага» (Ленін, т. III, стар. 170).

Пранікненне машын у памешчыцкія маёнткі суправаджалася ўзнікненнем і развіццём тых класавых супярэчнасцей, з якімі заўсёды звязана капіталістычнае прымяненне машыны. Дробная сельскагаспадарчая вытворчасць разаралася і выцяснялася буйнай. Жывая праца рабочых у некаторых вытворчых працэсах замянялася машынай. Выцясненне наёмных рабочых машынай стварала ў земляробстве капіталістычную рэзервовую армію працы. Адным з вынікаў ужывання машын з'яўлялася ўзмоцненае прымяненне жаночай і дзіцячай працы. Гэта вяло да паніжэння зарплаты дарослых рабочых — мужчын. Машыны абумоўліваюць павелічэнне інтэнсіўнасці працы і працягласці рабочага дня працуючых у памешчыцкіх маёнтках пролетарыяў.

Усё больш распаўсюджаным з'явішчам станавіліся пакалечанні, атрымліваемыя сельскагаспадарчымі рабочымі пры рабоце ля машыны. Узнікла нават спецыяльная медыцынская літаратура аб пашкоджаннях і пакалечаннях, якія ўчыняліся рабочым сельскагаспадарчымі машынамі.

Развіццё капіталістычнай прамысловасці ў парэформеннай Расіі

Наперакор сцвярджэнням народнікаў, эканоміка парэформеннай Расіі прадстаўляла сабой карціну быстра развіваўшайся капіталістычнай прамысловасці.

Вядома, карціна гэта была немінуча строката. Побач з буйнымі прамыслова-капіталістычнымі прадпрыемствамі фабрычна-заводскага тыпу, значнае распаўсюджанне мела яшчэ рамясло і нават хатнія сялянскія промыслы. Але інакш і не магло быць. Ад пачатковых форм прамысловасці, якія зарадзіліся яшчэ ў эпоху прыгонніцтва, да капіталістычнай прамысловасці развіццё неабходна павінна было адбывацца праз рад пераходных стадый і прамежных ступеняў.

Хатнія сялянскія промыслы, якія выяўляліся ў перапрацоўцы некаторых відаў сыравіны ў самай сялянскай гаспадарцы, звязаны з натуральным характарам яе. Прадукты падобнай прамысловай дзейнасці спажываліся, большай часткай, у той самай гаспадарцы, у якой яны выраблялі. У эпоху прыгоннага права частка з іх аддавалася памешчыку ў якасці аброку.

Вядома, не гэты від прамысловай дзейнасці быў у парэформеннай Расіі пераважным.

Больш важнай з'явай было рамясло, гэта значыць вытворчасць вырабаў па заказу спажыўца. Усё часцей можна было сустрэць і такія рамесніцкія майстэрні, якія выраблялі з мэтай продажу, не чакаючы атрымання заказа. Такія рамеснікі прадстаўлялі сабой дробных таваравытворцаў. Многія з іх пасяляліся ў гарадах, але было нямала і такіх, якія, прадаўжаючы жыць у вёсцы, займаліся вытворчасцю рамесніцкіх тавараў, не закідваючы, аднак, і земляробскай гаспадаркі.

Працэс капіталістычнага расслаення ішоў і ў гэтым асяроддзі дробных таваравытворцаў. З ліку рамеснікаў вылучаліся такія, якія эканамічна ўсё больш мацнелі. Яны павялічвалі размеры сваіх рамесніцкіх устаноў усё ў большай ступені, ужываючы ў іх наёмную працу, абагачаючыся за лік яе эксплаатацыі. У канкурэнтнай барацьбе дробныя рамесніцкія майстэрні выцясняліся буйнымі, якія мелі многа эканамічных пераваг.

(Канец лекцыі тав. М. Драгілёва будзе змешчан у наступным нумары).

ПРАДУКЦЫЙНА СКАРЫСТОЎВАЦЬ КОЖНУЮ МІНУТУ РАБОЧАГА ДНЯ

* * *

ЗЛОСНЫЯ ПРАГУЛЬШЧЫКІ ЗВОЛЕНЫ З ФАБРЫКІ

ВІЦЕБСК. (Кар. «Звязды»). Пастанова СНК СССР, ЦК ВКП(б) і ВЦСПС знайшла гарачы водгук у 8-тысячным рабочым калектыве панчошна-трыкатажнай фабрыкі «КІМ». Ударнікі, стаханаўцы, усе чэсныя рабочыя і служачыя горача віталі пастанову ўрада і абяцалі ўмацоўваць працоўную дысцыпліну.

2 студзеня — назаўтра пасля таго, як пастанова партыі і ўрада ўвайшла ў сілу, на фабрыцы налічвалася 6 прагулаў і 9 спазненняў на работу. У снежні мінулага года ў сярэднім на дзень прыпадала 9,3 прагула. У адным з буйнейшых цэхаў—швейна-бялізным, які налічвае каля 1.600 рабочых, па заяве нам. нач. цэха тав. Рудаковай, 2 студзеня не было ні аднаго прагулу і спазнення.

Прагуляўшыя 1 і 2 студзеня Іванковіч, Парцяновіч, Клюева і інш. звольнены з фабрыкі. Спазніўшымся на работу даны заўвагі і вымовы.

Натхнёныя пастановай партыі і ўрада, рад работніц фабрыкі паказвае высокія ўзоры ў рабоце. Так, стаханаўкі швейна-бялізнага цэха тт. Шэлапаева і Буданава ў першыя-ж дні студзеня выканалі свае нормы—першая на 200 проц. і другая — на 177 проц.

Ва ўсіх цэхах праводзіліся брыгадныя сходы, на якіх кожнаму рабочаму і работніцы яшчэ раз растлумачвалі пастанову партыі і ўрада. Тут-жа на сходах было паведамлена аб мерах спагнання, ужо прынятых цэхавай і фабрычнай адміністрацыяй у адносінах прагуляўшых і спазніўшыхся на работу 1 і 2 студзеня.

Спецыяльны сход праведзен і з рабочымі-падросткамі.

Адміністрацыя фабрыкі прымае меры да аблягчэння працы цяжарных жанчын і кормячых мацярэй. Для іх выдзяляецца спецыяльнае абсталяванне, што ліквідуе іх перакідку з адной работы на другую, аблегчыць іх працу і павысіць прадукцыйнасць.

З. ЛАРЫСАУ.

Тав. Ліхавідава — стаханаўка вязальнага цэха віцебскай панчошна-трыкатажнай фабрыкі «КІМ». Яна сістэматычна выконвае норму на 126—130 проц. НА ЗДЫМКУ: тав. Ліхавідава за работай. Фото Людміліна (Фотахроніка БЕЛТА).

ЗААХВОЧВАЮЦЬ ЛОДЫРАЎ І ПРАГУЛЬШЧЫКАЎ

Да вясны бягучага года Чырвонапольская МТС павінна адрамантаваць 54 трактары, з іх 42 капітальным рамонтам. З гэтай колькасці ў чацвертым квартале мінулага года трэба было адрамантаваць капітальным і бягучым рамонтам 16 трактараў. План рамонту чацвертага квартала не выканан — адрамантавана толькі 6 трактараў ХТЗ.

У чым прычыны?

МТС (дырэктар т. Гарбачоў) не стварыла належных умоў для работы рамонтным брыгадам, у майстэрні не арганізавана соцыялістычнае спаборніцтва. Часта з-за розных «дробязей» трактарысты вымушаны дарэмна траціць шмат каштоўнага часу. У майстэрні дэфіцытнай з'яўляецца нават вада.

За вадой рабочыя ходзяць за некалькі кіламетраў. Яны вымушаны самі ацяпляць памяшканне і рабіць уборку, бо загадчык гаспадаркі Ягор Малашэнка да гэтага часу не падшукаў для гэтай работы чалавека.

Памяшканне, дзе павінен праходзіць рамонт трактараў ЧТЗ і прычэпнага інвентара, не ацеплена. Па гэтай прычыне тут яшчэ не приступалі да рамонту трактараў ЧТЗ і прычэпнага інвентара. Майстэрня не забяспечана ў дастатковай колькасці патрэбнымі запаснымі часткамі. Рабочым, якія працуюць на рамонце, не выдана спецвопратка, яны не забяспечаны абцірачным матэрыялам. У МТС не наладжана работа сталоўкі. У выніку трактарысты, занятыя на рамонце, часта спазняюцца на работу.

Сярод некаторай часткі брыгадзіраў трактарных брыгад і трактарыстаў пануе расхлябанасць і недысцыплінаванасць. На рамонце павінна працаваць не менш 20 чалавек, а працуе толькі 9. Брыгадзіры трактарных брыгад і трактарысты Ткачоў, Слабодчыкаў, Карпалаў, Прыходзька робяць прагулы, дэзарганізуюць працоўную дысцыпліну, а дырэкцыя МТС і профсаюзная арганізацыя да прагульшчыкаў і дэзарганізатараў мер не прымаюць.

Што ў МТС не вядзецца барацьбы з лодырамі і дэзарганізатарамі працоўнай дысцыпліны, гаворыць і такі факт. Многія лодыры і прагульшчыкі ўжо атрымалі поўны як натуральны, так і грашовы разлік за 1938 год, у той час як чэсныя трактарысты, якія добрасумленна працуюць на рамонце, як тт. Калінка, Эскін, Мяшкоўскі, Ашкінезер і іншыя, разліку яшчэ не атрымалі. Трактарысты Аўчыннікаў, Падвойскі, Мялаў, Сівохін і іншыя без згоды і ведама дырэкцыі МТС перайшлі ў Новаельнянскую МТС, а дырэктар гэтай МТС тав. Сакалоўскі гасцінна прыняў на работу летуноў.

А ўсё гэта зрывае своечасовы рамонт трактараў.

Ал. МАХНАЧ.

ЗВОДКА НАРКАМЗЕМА БССР

аб выкананні плана рамонту трактараў на 30 снежня 1938 года

(У процантах да плана чацвертага квартала)

Вобласці	Усяго капітальным рамонтам	У тым ліку: Гусенічн.	У-2	Усяго бягучым рамонтам	У тым ліку: ЧТЗ	СТЗ-НАТІ	У-2
Віцебская	105,3	16,7	20,0	61,1	20,0	7,4	85,7
Гомельская	106,6	35,4	86,4	76,6	—	63,2	66,7
Магілёўская	71,8	10,0	28,6	44,9	10,8	17,8	103,3
Менская	85,7	33,3	50,0	46,4	44,4	41,7	100,0
Пінская	84,4	—	25,0	44,7	—	20,0	100,0
Палеская	76,0	25,0	66,7	43,6	7,7	72,7	166,7
Па БССР	87,4	26,0	40,0	52,5	19,2	33,3	96,7
Было на 25 снежня 1938 г.	60,2	16,0	20,0	31,9	16,7	10,7	50,0

УЧОТНА-СТАТЫСТЫЧНЫ АДДЗЕЛ НАРКАМЗЕМА БССР.

ЗА ВЫСОКУЮ ДЫСЦЫПЛІНУ СЯРОД СЛУЖАЧЫХ

У Наркамаце мясцовай прамысловасці БССР працоўная дысцыпліна да апошняга часу была вельмі расхістана. Гэта лёгка даказаць наступнымі лічбамі. За другое паўгоддзе мінулага года па наркамату ўлічана 335 спазненняў на работу. Спазненні былі звычайнай з'явай, і можна не сумнявацца, што не меншая колькасць іх асталася не ўлічанай. Многія работнікі [illegible] не адносіліся да сваіх абавязкаў, дарэмна трацілі дзесяткі гадзін рабочага часу.

Калектыў наркамата з вялікім задавальненнем сустрэў і абмеркаваў пастанову СНК СССР, ЦК ВКП(б) і ВЦСПС аб мерапрыемствах па ўпарадкаванню працоўнай дысцыпліны. Зараз, пасля ўступлення ў дзеянне гэтай гістарычнай пастановы, працоўная дысцыпліна ў наркамаце рэзка палепшылася. [illegible] наркамата [illegible] мясцовай прамысловасці рэспублікі.

2 і 3 студзеня усе служачыя Наркаммясцпрома своечасова з'явіліся на работу. Упершыню ў табелі не было адзначана ні аднаго спазнення. 2 студзеня не з'явіўся на работу без уважлівай прычыны бухгалтар-рэвізор Стражэўскі. На другі дзень, прыйшоўшы на работу, ён прабаваў растлумачыць свой нявыхад тым, што быў заняты на рэвізіі. Пры праверцы, аднак, [illegible]

4 студзеня спазнілася на работу машыністка Вальфсон. На яе накладаецца адміністрацыйнае спагнанне.

Трэба адзначыць, што многія работнікі, якія раней парушалі працоўную дысцыпліну, як, напрыклад, тт. Краснікава, Фішэйна, пачалі добра працаваць. Яны значна ўшчыльнілі свой рабочы дзень, своечасова з'яўляюцца на работу.

Аднак, адміністрацыя наркамата не стварыла яшчэ неабходных умоў для [illegible]: буфет, парыкмахерская, працуе [illegible] і т. д.

Я. ЭЛЬ.

ПРАГУЛЫ І СПАЗНЕННІ ЯШЧЭ НЕ ЗЖЫТЫ

ГОМЕЛЬ. (Кар. «Звязды»). Першыя дні работы ў 1939 годзе паказалі, што на прадпрыемствах з уступленнем у сілу пастановы СНК СССР, ЦК ВКП(б) і ВЦСПС колькасць прагулаў і спазненняў рэзка зменшылася. Але разам з тым на асобных прадпрыемствах яшчэ не [illegible] барацьба з прагульшчыкамі і [illegible] на работу.

На швейнай фабрыцы «Комінтэрн» 1 студзеня былі 4 прагулы. Гэты дзень спазніліся на работу 16 чалавек. 3 студзеня было 6 спазненняў, 4—адно спазненне. Прагулаў за гэтыя дні зусім не было. На ўсіх парушальнікаў працоўнай дысцыпліны накладзены адміністрацыйныя спагнанні.

[illegible] На фабрыцы «Палесдрук» новы 1939 год [illegible] Сацукова і Шалемовіч, [illegible]—Лея, Шапіра, Шэр і Зельдзін.

У першыя дні работы ў новым годзе на фабрыцы было зарэгістравана 6 спазненняў і 1 прагул.

2 студзеня зрабіла прагул работніца канвертнага цэха Баскіна. 3 студзеня спазніўся на работу памочнік брыгадзіра лінавальнага цэха Каган.

Н. ГІРШЫН.

МЕНСКАЕ ПЕДВУЧЫЛІШЧА ПАВІННА БЫЦЬ ПЕРАДАВЫМ

Менскае дзяржаўнае педагагічнае вучылішча з'яўляецца адным з старэйшых сярод педагагічных навучальных устаноў Беларусі. Сотні былых выхаванцаў педвучылішча зараз самі выхоўваюць наша маладое пакаленне ў духу совецкага патрыятызма, бязмежнай любві і адданасці нашай комуністычнай партыі і яе правадыру вялікаму Сталіну.

За годы совецкай улады менскае педвучылішча вырасла ў адну з буйнейшых навучальных устаноў сярэдняга звяна. У ім зараз навучаецца 1.300 чалавек і 900 настаўнікаў-завочнікаў. Гэты калектыў навучаючыхся выхоўваюць 50 выкладчыкаў, якія ў большасці сваёй скончылі совецкія ВНУ. Амаль 50 проц. навучаючыхся — комсамольцы. Педвучылішча мае ўсе ўмовы для падрыхтоўкі настаўнікаў, дастойных эпохі вялікага Сталіна.

Аднак, у рабоце педвучылішча яшчэ не зжыты буйнейшыя недахопы. 37 проц. навучаючыхся маюць дрэнныя і вельмі дрэнныя адзнакі. Дырэкцыя і партарганізацыя не ўзначалілі соцыялістычнае спаборніцтва настаўніцкага калектыва і навучаючыхся ў барацьбе за 100-процантную паспяховасць. У выніку гэтага некаторыя выкладчыкі фармальна аднесліся да заключэння соцыялістычных дагавораў. Напрыклад выкладчык фізкультуры тав. Красільшчыкава абавязалася «адносіцца да сваіх абавязкаў добрасумленна». Выкладчык педагогікі тав. Топаз узяла абавязацельства «вывучыць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» да 25 студзеня 1939 г.». Характэрна, што дырэктар педвучылішча тав. Хейфец сам да гэтага часу не ўключыўся ў соцыялістычнае спаборніцтва.

У менскім педвучылішчы ёсць добрыя вопытныя метадысты, але іх вопыт не становіцца здабыткам усяго настаўніцкага калектыва. Гэта вынік адсутнасці належнага метадычнага кіраўніцтва з боку дырэкцыі. Большасць гадавых рабочых планаў складзена неахайна і метадычна няправільна. Многія настаўнікі (Волкаў, Маўшынзон і інш.) прыходзяць на ўрокі не падрыхтаванымі, без планаў урока і канспектаў, і, як вынік гэтага, даюць дрэнныя ўрокі.

Выкладчык педагогікі тав. Волкаў да ўрока, на якім мы прысутнічалі, не быў падрыхтаван і нават не мог даць назву тэмы, якая павінна была распрацоўвацца. Урок быў пабудаван метадычна няправільна. За адну гадзіну тав. Волкаў спрабаваў расказаць аб сувязі школы з бацькамі, арганізацыйнай пабудове і задачах органаў народнай асветы (райана, аблана, НКА), аб задачах настаўніцкіх канферэнцый і райкомаў саюза работнікаў пачатковых і сярэдніх школ, пастанове ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб персанальных званнях настаўнікам, аб павышэнні зарплаты і завочным навучанні і інш. У рэзультаце атрымаўся не ўрок педагогікі, але нейкі бесталковы блытаны расказ. Калі навучаючыяся папрасілі тав. Волкава зачытаць асобныя пункты пастановы ЦК ВКП(б) і СНК СССР, ён перарыў увесь свой партфель і не мог знайсці гэту пастанову. «Выбачайце, пастанова дома» — быў адказ. Больш таго, пастанова партыі і ўрада прыпадносілася няправільна і блытана. Так, напрыклад, тав. Волкаў заявіў: «У сярэдніх школах настаўнікі дзеляцца на групы, — на выкладчыкаў асноўных прадметаў і так сабе — не асноўных прадметаў». Або другое выражэнне: «на настаўніцкіх канферэнцыях ставяцца справаздачы загадчыкаў райана або інструктара, і пытанне аб рабоце па мове... у такім выпадку мне патрэбна яшчэ некалькі спыніцца, падкрэсліць і пайсці далей»... Часу на пытанні не асталося, пытанні задаваліся рэплікамі, заданне на дом не было дана, не было ніякіх наглядных дапаможнікаў, якія-б паказалі арганізацыйную пабудову органаў народнай асветы.

У педвучылішчы адсутнічае належная дысцыпліна сярод навучаючыхся. Многія навучаючыяся прапускаюць урокі без усякіх уважлівых прычын. У 18 групе другога класа прапушчана 606 вучэбных гадзін. Вучні гэтай групы Власенка, Станкевіч і інш. прапусцілі па 20—30 гадзін, некаторыя часта самавольна ўходзяць з урокаў. У педвучылішчы адсутнічае кантроль за наведваннем урокаў па педпрактыцы навучаючыхся трэцяга класа. Метадысты вучылішча — рэдкія госці на ўроках практыкантаў. Часта бываюць выпадкі, калі выкладчыкі спазняюцца на ўрокі.

У інтэрнатах вучылішча не створаны ўмовы для нармальнай работы і адпачынку навучаючыхся. Адсутнічаюць графіны, чайнікі, стаканы, кружкі. Намеснік дырэктара па гаспадарчай частцы т. Байкаш бяздзейнічае і нячула адносіцца да патрабаванняў навучаючыхся.

У рэзультаце адсутнасці належнай палітычна-выхаваўчай работы ў педвучылішчы мае месца хуліганства.

Усе гэтыя факты патрабуюць ад Наркамасветы БССР сур'ёзна заняцца справамі менскага педвучылішча. Неабходна ўмацаваць кіраўніцтва вучылішчам, даўкамплектаваць яго вопытнымі настаўнікамі — метадыстамі, якія здолеюць выхоўваць настаўнікаў, дастойных эпохі вялікага Сталіна.

Партыйная і комсамольская арганізацыі педвучылішча павінны мабілізаваць усю ўвагу калектыва на поўнае знішчэнне недахопаў і прарываў у рабоце вучылішча.

І. С. РОСМАН,
Інструктар аддзела школ і навукі ЦК КП(б)Б.

МЕТАДЫЧНАЯ РАБОТА Ў ШКОЛЕ

Метадычная работа ў школе складае адзін з асноўных абавязкаў загадчыка навучальнай часткі. Ад гэтай работы залежыць правільная пастаноўка навучальнай часткі. [illegible] залежыць і правільная структура ўрока і, галоўнае,—паспяховасць вучняў.

Выкладчык не толькі глыбока і ўсебакова павінен ведаць свой прадмет, але павінен умець яго выкладаць [illegible] «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», чытаць рэгулярна газеты.

Вядома, многія з настаўнікаў [illegible] робяць. У нашай 19 менскай сярэдняй школе ёсць выкладчыкі—знатакі сваёй справы. Але разам з тым ёсць і маладыя, малавопытныя работнікі, якія асабліва патрабуюць штодзённай дапамогі. Гэтую дапамогу ім аказвае школьнае метадаб'яднанне, лепшыя настаўнікі і загадчык навучальнай часткі школы.

З самага пачатку вучэбнага года быў складзен пры ўдзеле амаль усяго педкалектыва план метадычнай работы на першае паўгоддзе і вывешан на відным месцы ў школе. У час складання гэтага плана былі ўлічаны ўсе недахопы ў рабоце школы за мінулы год.

У гэты план унесены наступныя пытанні: «Віды пісьмовых работ па мове», «Методыка выкладання дробаў», «Разбор мастацкага твору», «Методыка выкладання геаметрыі», «Рашэнне тыповых задач», «Методыка матэматычнага запісу», «Вуснае лічэнне на ўроках арыфметыкі» і т. д. У плане быў дакладна ўказан дзень, гадзіна і вызначан адказны настаўнік за правядзенне той ці іншай метадычнай работы. План у асноўным выканан.

У час метадычных дакладаў і інфармацый выкладчыкі абменьваюцца вопытам сваёй работы, даюць практычныя ўказанні менш вопытным настаўнікам. [illegible] у малодшых класах.

[illegible] літаратуры па ўсіх вучэбных прадметах. [illegible] мовы вучняў.

У школе было шырока разгорнута соцспаборніцтва як сярод настаўнікаў, так і сярод вучняў. Вучні спаборнічаюць з вучнямі, класы з класамі і ўвесь настаўніцкі і вучнёўскі калектыў нашай школы спаборнічае з 15 менскай СШ. Кожную дзесяцідзёнку вывешваліся зводкі абсалютнага проціанта паспяховасці класаў.

Правядзенне ўсіх гэтых мерапрыемстваў садзейнічала паспяховасці вучняў, глыбокаму засваенню праграмнага матэрыялу. Таму другую чвэрць вучэбнага года мы скончылі са значна лепшымі поспехамі, чым першую.

У другім паўгоддзі неабходна дабіцца таго, каб соцспаборніцтва па школе разгарнулася ва ўсю шыр, каб ім былі ахоплены кожны вучань, кожны настаўнік. Метадычная работа павінна быць яшчэ больш узмоцнена.

А. ГУЗАРЭВІЧ,
загадчык навучальнай часткі 19-й менскай сярэдняй школы.

ПРАВЕРЫЦЬ ГАТОЎНАСЦЬ ДА ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА

17 студзеня 1939 года пачынаецца Усесаюзны перапіс насельніцтва. Доўг кожнага грамадзяніна нашай краіны—актыўна дапамагаць паспяховаму яго правядзенню.

Ёсць выдатныя ўзоры масавай работы па перапісу. У Здвінскім раёне, Новасібірскай вобласці, да гэтай справы прыцягнута 630 агітатараў. Яны ўжо правялі з насельніцтвам 945 заняткаў, на якіх прысутнічала больш 13 тысяч чалавек.

Акрамя таго ўпаўнаважаныя па перапісу правялі 183 агульныя сходы, узначаліўшы на дзесяцідворках штодзённую работу па перапісу насельніцтва. Але побач з гэтым ёсць факты, якія сігналізуюць аб яўна нездавальняючым становішчы падрыхтоўкі да перапісу ў радзе раёнаў. Так, з Мастоўскага раёна, Краснадарскага края, паведамляюць, што інструктажы шчотчыкаў там праводзілі людзі, якія самі, як належыць, не ведалі парадку правядзення перапісу. Шчотчыкі аказаліся дрэнна праінструктаванымі.

Рашаючае значэнне пры правядзенні перапісу маюць правільна падабраныя і добра падрыхтаваныя кадры. Між тым, да гэтых пор ёсць выпадкі, калі зацверджаных і падрыхтаваных работнікаў па перапісу насельніцтва пераводзяць на іншую работу. Аб гэтым ужо не раз пісалі нашы газеты. Неабходна рашуча пакончыць з такімі безадказнымі адносінамі да важнейшай дзяржаўнай справы.

Для таго, каб перапіс прайшоў паспяхова, без якіх-бы там ні было памылак, неабходна цяпер-жа праверыць гатоўнасць да перапісу ў кожным раёне, у кожным перапісным аддзеле і шчотным участку. З гэтай мэтай раённыя і гарадскія інспектары Народнагаспадарчага ўчоту абавязаны правесці пры актыўным удзеле партыйных і совецкіх арганізацый аднадзённыя нарады з загадчыкамі перапісных аддзелаў і іх памочнікамі. Асноўная задача гэтых нарад — праверыць, ці ўсе перапісныя аддзелы і інструктарскія ўчасткі ўкамплектаваны праверанымі і добра падрыхтаванымі кадрамі, ці правільна складзены спіскі населеных месц і домаўладанняў, ці наладжан учот насельніцтва. На гэтых нарадах належыць таксама правесці калектыўныя заняткі па запаўненню перапіснога ліста, не дапускаючы ніякага ўпрашчэнства і вольных талкаванняў інструкцый.

На нарадах павінны быць заслуханы даклады ўсіх загадчыкаў перапіснымі аддзеламі і прыняты неадкладныя меры да выпраўлення ўсіх памылак і недахопаў у падрыхтоўцы да перапісу.

Паміж чацвертым і сёмым студзеня павінны быць праведзены аднадзённыя нарады ў перапісных аддзелах з інструктарамі-кантралёрамі і шчотчыкамі.

Паміж восьмым і адзінаццатым студзеня ў цэнтрах перапісных аддзелаў павінны быць склікаены на адзін дзень шчотчыкі — асноўныя работнікі перапісу. Раённыя арганізацыі і інспектары Народнагаспадарчага ўчоту ў прысутнасці загадчыкаў перапіснымі аддзеламі і інструктараў-кантралёраў павінны праверыць, ці ўсе шчотныя ўчасткі ўкамплектаваны работнікамі, ці забяспечылі іх рэзервам, ці ўсе шчотчыкі ведаюць свае абавязкі і парадак правядзення перапісу ў адпаведнасці з інструкцыяй па перапісу. Кожнаму шчотчыку, праверанаму і назначанаму на шчотны ўчастак, павінны быць выданы ўсе неабходныя матэрыялы, пасведчанні і жэтоны, устаноўленыя ўрадам для ўсіх удзельнікаў перапісу.

Кожнаму шчотчыку павінны быць дакладна растлумачаны значэнне і парадак правядзення папярэдніх абходаў усіх памяшканняў на шчотным участку. Гэтыя абыходы павінны быць распачаты дакладна ў тэрмін — 12 студзеня 1939 года.

Аб тым, што такая праверка гатоўнасці да перапісу зусім неабходна, гаворыць, у прыватнасці, і вопыт правядзення перапісу ў цяжкадаступных раёнах Таджыкскай, Узбекскай, Казахскай і Грузінскай саюзных рэспублік, Дагестанскай АССР, куды шчотчыкам у студзені папасці нельга і дзе перапіс праведзен раней — у кастрычніку-снежні 1938 года.

У 10 сельсоветах Фарышскага раёна, Самаркандскай вобласці, і ў 4 сельсоветах Куйбышэўскага раёна, Ферганскай вобласці, Узбекскай ССР, назначана паўторнае правядзенне перапісу, бо перапіс у іх праведзен нездавальняюча. У трох сельсоветах Куйбышэўскага раёна было прапушчана пры перапісе 145 чалавек. Недаацэнка масава-растлумачальнай работы, дрэнная падрыхтоўка кадраў перапісу, бясклапотныя адносіны да праверкі спіскаў населеных месц, парушэнне ўстаноўленага парадку правядзення перапісу — вось што прывяло да неабходнасці паўторнага правядзення перапісу ў 14 сельсоветах указаных раёнаў.

У другіх месцах выяўлена многа памылак у запаўненні перапісных лістоў. Тая акалічнасць, што гэтыя памылкі паўтараліся ў многіх перапісных лістах, гаворыць, што інструктары-кантралёры не выконвалі свайго абавязку — правяраць работу шчотчыкаў у працэсе работы, выпраўляць іх памылкі на-хаду.

У некаторых раёнах Казахскай ССР шчотчыкі перадаверылі работу па запаўненню перапісных лістоў іншым асобам.

Патрэбна папярэдзіць усіх удзельнікаў перапісу ад паўтарэння падобных памылак у часе прадстаячай работы. Павінен быць улічан і станоўчы вопыт, у прыватнасці вопыт Горна-Бадахшанскай аўтаномнай вобласці, Таджыкскай ССР. Масава-палітычнай работай па растлумачэнню задачы і парадку правядзення перапісу ахоплена тут, на Паміры, усё насельніцтва. Тут, ва ўсіх мала-мальскі значна населеных пунктах, а таксама ва ўсіх школах, да пачатку перапісу спецыяльна вылучанымі агітатарамі і бяседчыкамі былі праведзены сходы або гутаркі па перапісу.

У перыяд падрыхтоўкі і правядзення перапісу грамадскія ўстановы, памяшканні раённых арганізацый, сельсоветаў, праўленняў калгасаў, памяшканні школ, чайхан былі ўпрыгожаны лозунгамі, якія заклікалі насельніцтва да актыўнай дапамогі ў правядзенні перапісу. Насельніцтва ва ўсіх цяжкадаступных раёнах аднеслася да перапісу, як да сваёй роднай справы. Работнікаў перапісу ўсюды радушна сустракалі і ўсяляк дапамагалі ім у рабоце. Прычыны памылак і недахопаў у правядзенні перапісу залежаць у першую чаргу ад самых работнікаў перапісу, не дабіўшыхся дапамогі з боку грамадскіх арганізацый.

У асобных пунктах цяжкадаступных раёнаў пры перапісе таксама, як і ў некаторых іншых раёнах, у ходзе падрыхтоўкі да перапісу нагляданіся выпадкі варожых выступленняў, накіраваных да дыскрэдытацыі перапісу, да зрыву яго. Работнікі перапісу павінны ўзмацніць большэвіцкую пільнасць і аказваць неадкладны адпор малейшым спробам сарваць правядзенне перапісу.

Большэвіцкай праверкай гатоўнасці неабходна забяспечыць узорнае правядзенне Усесаюзнага перапісу насельніцтва 1939 года.

І. САУЦІН,
начальнік Цэнтральнага Упраўлення Народнагаспадарчага ўчоту пры Дзяржплане СССР.

ПАЛЕПШЫЦЬ ЯКАСЦЬ СКУРАНЫХ ТАВАРАЎ

Шырока разгорнуты на нашым скураным заводзе «Большэвік» стаханаўскі рух прынёс свае багатыя плады. 20 снежня ў гонар 20-годдзя БССР мы датэрмінова выканалі гадавую вытворчую праграму. Асабліва трэба адзначыць дасягнутыя за апошні час поспехі ў выкананні якасных і тэхніка-эканамічных паказальнікаў.

За 11 месяцаў мінулага года сортнасць гатовай прадукцыі па чорнаму хромаваму апойку павялічылася супроць плана на 14,6 проц., па чорнаму поўскурніку на 8,4 проц. Таксама скарочан супроць устаноўленага плана расход сыравіны.

У 1939 годзе мы паставілі сабе баявую задачу — яшчэ больш палепшыць якасць скураных тавараў. Выпуск так званых гладкіх наразных тавараў будзе значна павялічан. Гэта дасць магчымасць абутковай прамысловасці нашай рэспублікі выпускаць у 1939 годзе абутак павышанай якасці і тым самым задаволіць узросшыя патрабаванні масавага спажыўца.

У мэтах спецыялізацыі цэхаў і паляпшэння арганізацыі працы на заводзе ў бягучым годзе намечана выдзеліць асобны галантарэйны цэх па выпуску розных галантарэйных скур. Гэта ў сваю чаргу дасць магчымасць больш удумліва адносіцца да рацыяналізацыі вытворчых працэсаў па выпрацоўцы нашых асноўных абутковых тавараў і будзе служыць залогам далейшага паляпшэння іх якасці.

Н. АРЭШКАЎ,
інжынер менскага скурзавода «Большэвік».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КІТАІ

На франтах Цэнтральнага Кітая становішча без змен.

У ноч на 1 студзеня кітайскі атрад, які дзейнічае за 20 кіламетраў на паўднёвы ўсход ад Іочжоу, акружыў японскія пазіцыі і раптоўна атакаваў праціўніка. Японцы адступілі ў паўночным напрамку.

На поўдзень ад Цзюцзяна кітайскія войскі прадаўжаюць утрымліваць горад Гулін, адбіваючы атакі японскіх войск.

За апошні час на фронце Цэнтральнага Кітая ўзрасла актыўнасць кітайскіх партызан на абодвух берагах ракі Янцзы. На поўдзень ад ракі кітайскія партызаны ў ноч на 1 студзеня атакавалі і поўнасцю знішчылі японскі атрад, які знаходзіцца за 10 кіламетраў на паўночны захад ад Дэаня. Другі атрад кітайскіх партызан выбіў японцаў з Байчжа (на поўдзень ад Дэаня).

Кітайскія партызаны дзейнічаюць таксама ў ваколіцах Нанкіна. Апасаючыся налёту партызан на Нанкін, большасць чыноўнікаў нанкінскага марыянетачнага «ўрада» ўцякала з Нанкіна ў Шанхай. Па вестках з Ганконга, уздоўж ракі Янцзы ў правінцыях Цзянсу і Аньхуэй дзейнічае звыш 200 тыс. узброеных кітайскіх партызан. Імі захоплен рад пунктаў на берагах ракі і недалёка ад Нанкіна і Цзяніня (на ўсход ад Нанкіна).

У ПАЎДНЁВЫМ КІТАІ

На фронце Паўднёвага Кітая каля пунктаў Сэмшуй і Цзэнчэн (на захад і ўсход ад Кантона) японцы прадаўжаюць будаваць абарончыя ўмацаванні. Кітайскія войскі прадаўжаюць ашалжаць японскія пазіцыі недалёка ад Цзэнчэна.

На паўднёвы ўсход ад Кантона японскі атрад у 200 чалавек з двума гарматамі, які наступае з Сіканя ў паўночна-заходнім напрамку, акружан кітайскімі часцямі. На поўдзень ад Сіканя жорсткія баі ідуць у раёне Шатоу.

На поўнач ад Кантона кітайскімі часцямі ачышчан ад японцаў пункт Суйцзянь (на поўдзень ад Хуасяня).

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

У паўднёва-заходняй частцы правінцыі Шаньсі японскія войскі прасоўваюцца з Цзішаня ў заходнім напрамку, скарыстоўваючы паралельныя дарогі. На паўночны захад ад Цзішаня ідуць баі.

***

31 снежня кітайская авіяцыя падвергла жорсткай бамбардыроўцы скапленне японскіх ваенных транспартаў на рацэ Янцзы, каля Цзюцзяна. У рэзультаце бамбардыроўкі пашкоджаны некаторыя японскія караблі. Некалькі японскіх катэраў пушчана на дно.

ЗАГАД АБ АРЫШЦЕ ЗДРАДНІКАЎ

ЧУНЦЫН, 4 студзеня. (ТАСС). У ноч на 1 студзеня цэнтральны кітайскі ўрад апублікаваў загад аб арышце ўсіх здраднікаў радзімы. У загадзе ўказваецца на неабходнасць узмацнення барацьбы са здраднікамі. Побач з гэтым урад заклікае памыляючыхся раскаяцца і вярнуцца ў рады кітайскага народа, спыніўшы сувязі з японскімі марыянетачнымі «ўрадамі».

УРАДАВЫ КРЫЗІС У ЯПОНІІ

ТОКІО, 4 студзеня. (ТАСС). Сёння раніцой прэм'ер Каноэ ад імя ўсяго кабінета падаў у адстаўку. У сувязі з гэтым японскі друк ускользь гаворыць аб буйных разнагалоссях у правячых кругах, якія прывялі да ўрадавага крызіса. Пасля ўручэння прашэння аб адстаўцы Каноэ заявіў, што ў сувязі з вайной у Кітаі становішча Японіі ўскладнілася і ён «непакоіцца, што не здолее справіцца з стварыўшымся становішчам».

Сфарміраванне новага кабінета пакуль яшчэ нікому не даручана. Газеты прадсказваюць назначэнне прэм'ер-міністрам старшыні тайнага совета Хіранума.

Японскія захватчыкі зверска распраўляюцца з мірным кітайскім насельніцтвам. НА ЗДЫМКУ: публічнае пакаранне смерцю кітайскага селяніна.

(Фотахроніка ТАСС).

ВЫКЛЮЧЭННЕ ВАН ЦЗІН-ВЕЯ З ГОМІНДАНА

ЛОНДАН, 2 студзеня. (ТАСС). Чунцынскія карэспандэнты агенцтва Рэйтэр і Брытыш юнайтэд прэс паведамляюць, што ЦВК Гоміндана выключыў з партыі Ван Цзін-вея «за астаўленне ім свайго паста і за ўступленне ў перагаворы аб міры з японцамі». ЦВК Гоміндана пазбавіў Ван Цзін-вея ўсіх яго правоў.

ЗАБАСТОЎКІ РАБОЧЫХ У „ЛАГЕРАХ ПРАЦОЎНАЙ ПАВІННАСЦІ"

ПРАГА, 3 студзеня. (ТАСС). Практыка «лагераў працоўнай павіннасці», перанятая чэхаславацкім урадам у фашысцкай Германіі, наглядна паказвае труднасці падначалення чэхаславацкіх рабочых фашысцкім парадкам. У канцы снежня 1938 года ў радзе «лагераў працоўнай павіннасці» адбыліся выступленні рабочых, якія адмовіліся працаваць у жалкай вопратцы, прадастаўленай ім начальствам. Ва Угржыневешы некалькі батальёнаў рабочых «лагераў працоўнай павіннасці» абвясцілі забастоўку, якая была спынена толькі пасля таго, як патрабаванні рабочых былі задаволены.

ПРАБЫВАННЕ ДАЛАД'Е Ў ТУНІСЕ

ПАРЫЖ, 3 студзеня. (ТАСС). Як паведамляе Гавас, Даладʼе пасля агляду ўмацаванняў Бізерты наведаў рэзідэнцыю туніскага бея ў некалькіх кіламетрах ад Туніса. Тут Даладʼе і туніскі бей абмяняліся кароткімі прамовамі. Даладʼе заявіў: «Францыя і Туніс непарыўна звязаны дагаворнымі адносінамі. Сувязі Францыі і Туніса з кожным днём становяцца ўсё больш цеснымі. Францыя поўна рашымасці садзейнічаць развіццю багацця Туніса і даць Тунісу сваё пакравіцельства, у якім ён можа адчуць неабходнасць».

ЧЛЕНЫ СЯМ'І ІТАЛЬЯНСКАГА КОНСУЛА ЗАЙМАЮЦЦА КРАЖАЙ

БРУСЕЛЬ, 3 студзеня. (ТАСС). Газеты «Вуа дзю Пепль» і «Пепль» паведамляюць аб арышце жонкі і двух дачок італьянскага генеральнага консула ў Антверпене, затрыманых за пакражу на месцы злачынства ў адным з вялікіх універсальных магазінаў.

У іх выяўлены пакрадзеныя ў гэтым магазіне некалькі пар бялізны, флаконы чарніла і нават... пачка круп. Апрача таго, выяснілася, што адна з членаў сям'і генконсула Італіі ўкрала ў другім магазіне саломены капялюш.

Пасля выканання неабходных фармальнасцей памянёныя асобы былі выззвалены. Ім прад'яўлен адпаведны іск.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

(Кароткі агляд ваенных дзеянняў).

23 снежня фашысцкія мяцежнікі і інтэрвенты пачалі наступленне на каталонскім фронце. Новае наступленне ажыццяўляецца пераважна рэгулярнымі часцямі італьянскай арміі з дапамогай велізарнай колькасці германскага і італьянскага ўзбраення. У аперацыях на ўсходнім фронце прымае ўдзел цэлы экспедыцыйны корпус італьянскай арміі. Вядома, што, адклікаўшы з Іспаніі 10 тысяч хворых і раненых салдат, Італія перакінула ў Іспанію 15 тысяч новых салдат.

Перад наступленнем уся фашысцкая артылерыя была абноўлена, былі рэарганізаваны, узмоцнены танкавыя атрады, пяхота забяспечана вялікай колькасцю кулямётаў апошніх тыпаў.

Фашысцкія мяцежнікі і інтэрвенты кінулі ў бой усе свае сілы, пачаўшы атакі на лініі паміж Файонам і Трэмпам.

За першыя пяць дзён няспынных жорсткіх баёў італьянскім войскам цаной вялікіх страт удалося заняць толькі нязначныя тэрыторыі. Аднак яны не змаглі прарваць фронты рэспубліканскіх войск. На цэнтральным участку фронта наступленнем інтэрвентаў у раёне Лерыда — Балагер — Камараса сарвалася. Поўны крах пацярпеў таксама намер фашыстаў захапіць Борхас Бланкас на другі дзень наступлення.

Фашысцкія мяцежнікі і інтэрвенты панеслі вялікія страты.

У наступныя пяць дзён фашысты прадаўжалі ярасныя атакі на рэспубліканскія пазіцыі па ўсёй лініі каталонскага фронта. Але ні танкавыя атакі, ні беспераланныя паветраныя бамбардыроўкі не змаглі зламаць упорнага супраціўлення часцей рэспубліканскай арміі. Яркі прыклад таму — нядаўны бой у сектары Балагер. 28 снежня фашысцкая артылерыя на працягу пяці гадзін абстрэльвала рэспубліканскія пазіцыі. Было выпушчана больш 10 тысяч снарадаў. Інтэрвенты кінулі ў бой танкавыя атрады. Танкавыя атакі следвалі адна за адной. Не гледзячы на ярасны націск, рэспубліканцы адкінулі ворага на зыходныя пазіцыі.

К 30 снежня мяцежнікам і інтэрвентам удалося дабіцца нязначнай перавагі толькі ў раёне ніжняй Сегрэ, дзе яны прасунуліся да Гранадэлья, і заняць некалькі вышынь на іншых участках.

У што абышлося фашыстам наступленне, пачатае 23 снежня, можна меркаваць хоць-бы па заявах палонных. Яны паведамляюць, што Наварская дывізія мяцежнікаў ужо згубіла 40 проц. свайго састава і фактычна вышла са строю. Часці італьянскай дывізіі «Літорыо» ў выніку страт адведзены ў тыл. Вельмі каштоўны прызнанні самога італьянскага фашысцкага друку. Газета «Стампа» вымушана заявіць, што «абарона чырвоных аказалася надзвычайна упорнай і выдатна арганізаванай» і што «італьянская пяхота літаральна скошваецца страшэнным агнём аўтаматычнай зброі» рэспубліканцаў. Палонныя расказваюць, што адно ўспамінанне імені Лістэра — легендарнага камандзіра рэспубліканскай арміі — выклікае паніку ў радах італьянцаў.

На працягу трох дзён студзеня на ўсходнім фронце становішча не змянілася. Значна паменшылася актыўнасць фашыстаў у сектары верхняга цячэння ракі Сегрэ, дзе яны панеслі вялікія страты. На паўднёвым флангу, у сектары паміж Лерыдай і Гранадэлья, націск мяцежнікаў і інтэрвентаў таксама значна паслаблен.

Загад радзімы — не ўступаць замежным захватчыкам ні пядзі іспанскай зямлі — рэспубліканцы выконваюць з гонарам. Увесь іспанскі народ, адзіны ў сваім імкненні дабіцца ў новым годзе перамогі над інтэрвентамі, стаў на абарону рэспубліканскай Іспаніі.

Газета „Эпок" аб няўдачы наступлення мяцежнікаў і інтэрвентаў на фронце Каталоніі

ПАРЫЖ, 3 студзеня. (ТАСС). Газета «Эпок» друкуе тэлеграму з Рыма, у якой гаворыцца: «Напярэдадні прыезду англійскіх міністраў у італьянскую сталіцу кіраўнікі італьянскай палітыкі, відаць, вельмі заклапочаны іспанскім пытаннем. Наступленне войск Франко ў Каталоніі, якое, як яны меркавалі, павінна было быць рашаючым, разбілася аб упорнае супраціўленне рэспубліканцаў. Гэта супраціўленне рэспубліканцаў перавярнула італьянскія планы. Вайна ў Іспаніі спусташае італьянскія матэрыяльныя і людскія рэсурсы. З другога боку, вайна ў Іспаніі становіцца з кожным днём усё больш непапулярнай сярод насельніцтва Італіі».

Чэхаславацкі ўрад выконвае патрабаванні германскіх фашыстаў

ПРАГА, 3 студзеня. (ТАСС). Паведамленні замежных газет аб тым, што Германія прад'явіла ўраду Берана ультыматум з патрабаваннем ліквідаваць германскую і аўстрыйскую эміграцыю ў Чэхаславакіі і выдаць Германіі найбольш актыўных антыфашыстаў, пацвярджаюцца добра інфармаванымі кругамі. У ажыццяўленне германскага патрабавання чэхаславацкі ўрад прадпрымае рад мер супроць эмігрантаў. У апошнія дні абласныя ўпраўленні Чэхіі і Маравіі далі мясцовым органам улады дырэктыву — пазбавіць права прытулку поўны процант германскіх і судэта-нямецкіх эмігрантаў.

Адначасова перадаюць аб падрыхтоўцы чэхаславацкім урадам антысеміцкага закона, які будзе накіраван у першую чаргу супроць уцёкшага з Судэцкай вобласці яўрэйскага насельніцтва. У разрэз з дагаворам аб узаемнай аптацыі грамадзян, згодна якому ўсе асобы, якія апынуліся к 10 кастрычніка 1938 года на тэрыторыі Чэхаславакіі, атрымліваюць права астацца чэхаславацкімі грамадзянамі, усе яўрэі будуць выключаны з гэтага правіла і пазбаўлены правоў грамадзянства. Закон будзе апублікован у сярэдзіне студзеня.

ПРЫВІТАННЕ РАДЗІМЕ

РАДЫЕГРАМА МАРАКОЎ ЦЕПЛАХОДА «СКВОРЦОВ-СТЕПАНОВ»

ЛЕНІНГРАД, 4 студзеня. (ТАСС). Цеплаход «Кооперация» трымае курс на Ленінград. На барту судна знаходзіцца група савецкіх маракоў цеплахода «Скворцов-Степанов», якія вырваны з фашысцкага палону і накіроўваюцца ў СССР. Учора Балтыйскае параходства атрымала радыёграму ад экіпажа цеплахода «Скворцов-Степанов», у якой гаворыцца:

«Сардэчна дзякуем за прысланыя нам працоўнымі Балтыкі навагоднія прывітанні. Усе мы з нецярпеннем чакаем радаснага дня звароту на дарагую нам савецкую зямлю. Знаходзячыся ў фашысцкіх засценках, мы цвёрда былі ўпэўнены, што радзіма не забудзе нас. Увесь экіпаж гатоў выканаць любое заданне партыі і ўрада і няспынна працаваць на карысць сваёй соцыялістычнай радзімы. Шлём гарачае прывітанне працоўным Совецкай краіны».

Як паведамілі карэспандэнта ТАСС, цеплаход «Кооперация» прыбудзе ў Ленінград 15 студзеня.

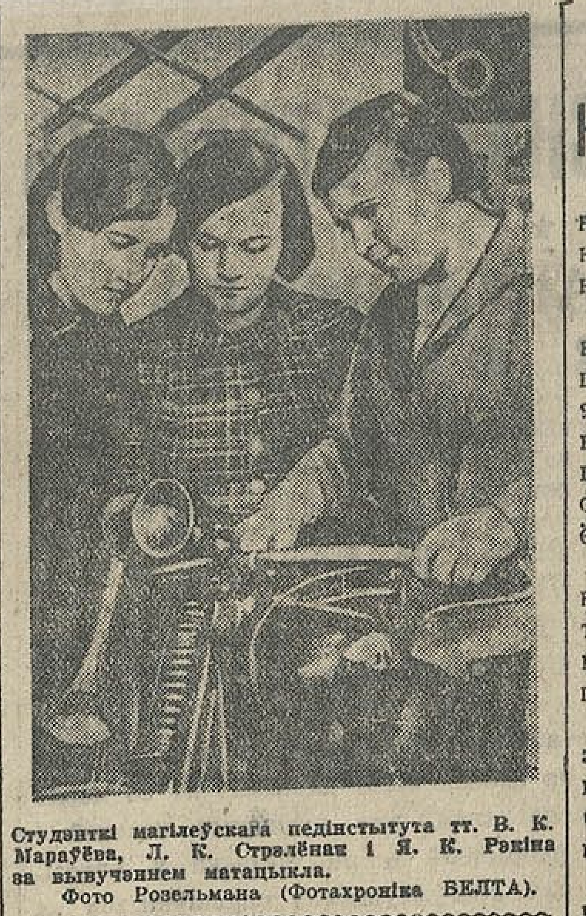

Студэнты [illegible] педінстытута тт. В. К. Марафеўа, Л. К. Стрэліна і Я. Н. Рэўна [illegible]. Фото Розельмана (Фотахроніка БЕЛТА).

ВЫСОКАЯ ПРАДУКЦЫЙНАСЦЬ ПРАЦЫ КРЫВАНОСАЦАЎ

Стаханаўцы-крываносцы Менскага чыгуначнага вузла ў першыя дні новага 1939 года паказалі высокія ўзоры прадукцыйнасці працы.

Машыніст паравоза «СО» з тэндэрам [illegible] камсамолец тав. Багацель 4 студзеня правёў з Менска да Барысава тавары поезд № 1068 раней тэрміну на 18 мінут, а назад поезд № 1055 — на 1 гадзіну і 1 мінуту.

Калектыў рабочых менскага вагоннага дэпо ў першы дзень работы ў новым годзе — 2 студзеня — адрамантаваў 10 вагонаў пры норме 8,3 вагона. [illegible] Слесар тав. Карповіч 2 студзеня выканаў норму на 609 проц., 3 студзеня — на 472 проц. Слесары тт. Кацуха і Гулякевіч [illegible] выканалі ў гэтыя дні норму ад 160 да 200 проц. Н. С.

500 ТЫСЯЧ ПРАЦОЎНЫХ КНІЖАК ДЛЯ БЕЛАРУСІ

Калектыў менскай друкарні імя Сталіна 3 студзеня выканаў урадавае заданне па друкаванню Працоўных кніжак. Выпушчана 500 тысяч кніжак. Яны маюць беларускі і рускі тэксты.

ПІЛЬНАСЦЬ ЛЕЙТЭНАНТА ПЫХЦЕНКА

Падраздзяленне Н-скай часці прымала ўдзел у тактычных вучэннях. Лейтэнант Пыхценка выконваў заданне разведкі. [illegible]

Ю. ЗАЙЧЫК.

КЕРЭС ПРАІГРАЎ САВЕЦКАМУ МАЙСТРУ МАКАГОНАВУ

ЛЕНІНГРАД, 3 студзеня. (ТАСС). Першы тур трэніровачнага турніра пачаўся з сенсацыі. Керэс праіграў савецкаму майстру Макагонаву на 35-м ходзе.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

КАМУ ДАВЕРАНА ГАЗЕТА?

[illegible]

Атэстацыя настаўнікаў чыгуначных школ

[illegible]

КАНЦЭРТ БРЫГАДЫ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

У клубе імя Сталіна (Менск) адбыўся канцэрт творчай брыгады мастацкай самадзейнасці [illegible]

СУД

ЗЛАДЗЕІ З БЕЛКАНТОРЫ РЫБЗБЫТУ

Учора ў клубе Эльвода (Менск) пачалося слуханне справы работнікаў Беларускай канторы Рыбзбыту [illegible] Толькі за 1937 год імі была нанесена страт на 467.690 рублёў.

Справа слухаецца з удзелам [illegible].

Вык. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ФІЛАРМОНІЯ БССР
Клуб імя Сталіна
6 студзеня 1939 г. КАНЦЭРТ
БЕТХОВЕН
9-я СІМФОНІЯ
ПАДРАБЯЗНАСЦІ Ў АФІШАХ
Пачатак у 9 г. веч
Абанемент № 19.
Білеты ў касе клуба штодзённа з 12—2 і з 5—9 г. веч.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
5 студзеня
СКУПЫ
Абанемент № 58.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч.

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР
5 студзеня
СУЛАМІФ
Абанемент № 22.
Пачатак у 8 гадзін вечара.

Кінотэатр «Чырвоная Зорка»
«ПО ЩУЧЬЕМУ ВЕЛЕНЬЮ»

Кінотэатр «РОДИНА»
НА ГРАНІЦЫ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
ГЕРАІЧНЫ КІТАЙ

Дзіцячы кінотэатр
1. Поезд ідзе ў Маскву.
2. 20 год БССР.
3. Воўк і семера казлят.

Кінотэатр «Спартак»
КОМСАМОЛЬСК

Кіно «Навіны дня»
ПАМЯЦІ ВЯЛІКАГА ЛЕТЧЫКА
Спецыяльны выпуск Маскоўскай студыі кінохронікі ў 8 частках.

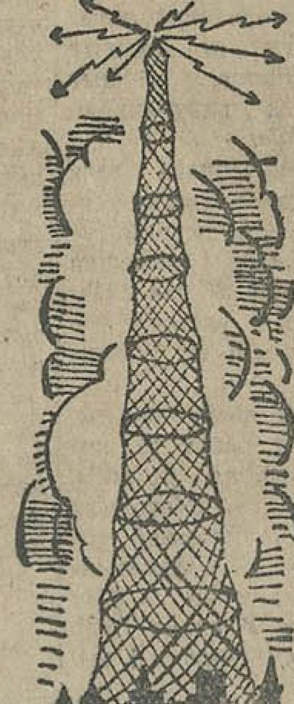

ДА ЎВАГІ
ўладальнікаў радыёпрыёмнікаў
МЕНСКАЙ ВОБЛАСЦІ
МЕНСКАЕ АБЛАСНОЕ ЎПРАЎЛЕННЕ СУВЯЗІ
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА ЎЛАДАЛЬНІКАЎ РАДЫЁПРЫЁМНІКАЎ аб тым, што на падставе пастановы СНК СССР ад 29 лістапада 1938 г.
па Менскай вобласці
ПРАВОДЗІЦЦА СУЦЭЛЬНАЯ
ПЕРАРЭГІСТРАЦЫЯ РАДЫЁПРЫЁМНІКАЎ
ЯК ІНДЫВІДУАЛЬНАГА, ТАК І ГРАМАДСКАГА КАРЫСТАННЯ.
ПЕРАРЭГІСТРАЦЫЯ РАДЫЁПРЫЁМНІКАЎ ПРАВОДЗІЦЦА Ў ПАШТАМЦЕ, ПАШТОВЫХ АГЕНЦТВАХ І АДДЗЯЛЕННЯХ, У КАНТОРАХ СУВЯЗІ І НА РАДЫЁВУЗЛАХ.
Грамадзяне і арганізацыі, якія маюць радыёпрыёмнікі, павінны з'явіцца для перарэгістрацыі ДА 10 СТУДЗЕНЯ 1939 г. у аддзяленні сувязі па месцу жыхарства, маючы пры сабе пашпарт і абанементныя карткі аб уплаце за радыёслуханне.
МЕНСКАЕ АБЛ. УПР. СУВЯЗІ.

БЕЛСЕЛЬГАССНАБУ
(Савецкая, 50)
патрабуюцца
БУХГАЛТАР-РЭВІЗОР, НАЧАЛЬНІК СЕКТАРА АБСТАЛЯВАННЯ, СПЕЦЫЯЛІСТ ПА ЗАПАСНЫХ ЧАСТКАХ да сельскагаспадарчых машын і СТАТЫСТЫК.

КУРСАМ ПАВЫШЭННЯ КВАЛІФІКАЦЫІ ЗЕМЛЕЎПАРАДКАВАЛЬНІКАЎ пры Наркамземе БССР
патрабуюцца для курсантаў
КВАТЭРЫ тэрмінам на 2 месяцы.
З прапановамі звяртацца па адрасу: Дом урада, першы паверх, пакой 107, тэл. 24-439.

Магазін № 7 санітарыі, гігіены і оптыкі
ПЕРАМЯСЦІЎСЯ з вул. ЭНГЕЛЬСА
ва ўноў АДКРЫТЫ МАГАЗІН
на рагу вул. ЛЕНІНСКАЙ і СОВЕЦКАЙ.
У ПРОДАЖЫ ПРАДМЕТЫ САНІТАРЫІ, ГІГІЕНЫ І ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРЫМІ, ПАТЭНТОВАНЫЯ СРОДКІ І ПЕРАВЯЗАЧНЫ МАТЭРЫЯЛ,
АКУЛЯРЫ, ПЕНСНЭ, БІНОКЛІ, ЛУПЫ І ТЭРМОМЕТРЫ.
ПРЫ МАГАЗІНЕ ЁСЦЬ ОПТЫЧНАЯ МАЙСТЭРНЯ.
МАГАЗІН АДКРЫТ з 9 г. раніцы да 10 гадзін вечара.
МЕНАБЛАДЗЯЛЕННЕ ГАЛОЎАПТЭКАЎПРАЎЛЕННЯ.

УПРАЎЛЕННЕ ЭЛЕКТРАСЯЦЕЙ І ПАДСТАНЦЫЙ гор. МЕНСКА
НАПАМІНАЕ АБАНЕНТАМ,
карыстаючымся электраэнергіяй без шчотчыкаў і не атрымаўшым
скідкі за час выключэнняў
у I, II і III кварталах 1938 г., што такавая праводзіцца штодзенна, апрача агульных выхадных дзён з 9 да 4 гадзін дня касай УЭСП (Совецкая, 126) пасля поўнага разліку за электраэнергію ў прыходнай касе Комунбанка.
Скідка за IV квартал 1938 г. будзе праводзіцца з 5 студзеня 1939 г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

УПРАЎЛЕННЕ ЭЛЕКТРАСЯЦЕЙ І ПАДСТАНЦЫЙ гор. Менска
ПАПЯРЭДЖВАЕ СВАІХ АБАНЕНТАЎ, што каб пазбегнуць кішчэння шчотчыкаў неабходна ў кантралёраў, якія праводзяць з'емку іх для праверкі, патрабаваць пасведчанні з фотакарткай, прычым шчотчыкі пры з'ёмцы абавязкова ўручаюцца абаненту і самім абанентам здаюцца для праверкі ў лабараторыю па адрасу: Аранская, 5. Абаненты павінны не дазваляць кантралёрам уносіць з сабой шчотчыкі.
Да шчотчыкаў, якія знаходзяцца ў адкрытых месцах (у карыдорах, на лесніцах і т. д.) павінны быць прыстасаваны замыкаючыяся шафы.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДРУКАРНІ «ЗВЯЗДА»
патрэбны:
РАБОТНІКІ ПАЖАРНА-ВАРТАВОЙ АХОВЫ.
Звяртацца: Совецкая, 49, другі паверх, пакой № 3.

Адміністрацыя і педагагічны калектыў 23-й Менскай школы выказваюць спачуванне педагогам АСТРОВАЙ Ф. М. і ВІТКІНУ В. Ц. з прычыны пасцігшага іх гора — смерці іх дачкі ЭМАЧКІ.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 20

МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА ад 25 снежня 1938 г.

„АБ АСВЯТЛЕННІ ДОМАЎЛАДАННЯЎ"

1. Абавязаць домаўпраўляючых, камендантаў дзяржаўных, вайсковых будынкаў і будынкаў чыгуначнага транспарта, прыватных домаўладальнікаў і ўсіх іншых устанавіць асвятленне сваіх домаўладанняў (там, дзе яго няма) знадворнымі ліхтарамі устаноўленага ўзору.
2. Прывесці ў належны парадак дамавыя ліхтары, дзе яны маюцца:
   а) адрамантаваць іх і афарбаваць;
   б) аднавіць надпісы — назваў вуліц і нумароў дамоў у адпаведнасці з новай нумарацыяй.
3. Ліхтары запальваюцца і гасяцца па наступнаму графіку:

ЗАПАЛЬВАННЕ:		ВЫКЛЮЧЭННЕ:
Кастрычнік	у 18 г.	6 г. раніцы
Лістапад	« 17 г.	7 » »
Снежань	« 16 г. 30 м.	8 « «
Студзень	« 16 г. 30 м.	7 « 40 м.
Люты	« 17 г. 30 м.	6 « 30 м.
Сакавік	« 18 г.	5 « —

У астатнія месяцы ліхтары запальваюцца з наступленнем цемнаты і гасяцца з наступленнем святла.

4. Вінаватыя ў парушэнні гэтай пастановы прыцягваюцца да адміністрацыйнай адказнасці — штрафу да 100 руб., або прымусовым работам да 14 дзён.
5. Нагляд за выкананнем гэтай пастановы ўскладаецца на РС міліцыю і аддзел Добраўпарадкавання райсоветаў.

Пастанова ўваходзіць у сілу праз 7 дзён пасля яе апублікавання.

В. а. старшыні Менскага горсовета З. ГЕРЧЫКАЎ.
В. а. сакратара Менскага горсовета С. ТРАЙЧАНСКІ.

ПАСТАНОВА № 38/19

ПРЭЗІДЫУМА МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА ад 25 снежня 1938 г.

АБ РАЗГРУЗЦЫ ЧЫГУНАЧНАГА ВУЗЛА.

Адзначаючы, што пакгаўзы ст. Менск завалены нявыкупленымі грузамі і што адсутнасць месц для выгрузкі выклікае прастой вагонаў, Прэзідыум Менскага гарадскога совета ПАСТАНАЎЛЯЕ:

Абавязаць усю кліентуру чыгуначнага вузла прыняць самыя рашучыя захады для безадкладнага выкупа і вываза належачых ёй грузаў і ў далейшым бесперабойна вытвараць іх як у звычайныя, так і ў святочныя дні.

В. а. старшыні Менскага гарадскога совета З. ГЕРЧЫКАЎ.
В. а. сакратара Менскага гарадскога совета С. ТРАЙЧАНСКІ.

Уп. Галоўлітбела № К—717. Менск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49.